

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Zahájení podnikání v zemědělské výrobě

Start up of Business Activities in Agricultural Production

Student: Bc. Martina Grušková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Yveta Pšenková, Ph.D.

Ostrava 2010

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně mimo přílohy č. 1 a č. 2, které jsem převzala z oficiálních formulářů Ministerstva průmyslu a obchodu a krajského úřadu. Tabulky z přílohy č. 6 jsem převzala z Příručky pro zemědělce.“

V Ostravě dne

.....
Bc. Martina Grušková

Obsah

1	ÚVOD	1
2	TEORETICKÉ A PRÁVNÍ ASPEKTY PODNIKÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ	3
2.1	TEORETICKÉ ASPEKTY	3
2.2	PRÁVNÍ PŘEDPISY	4
2.2.1	Zákon o zemědělství	4
2.2.2	Plemenářský zákon	6
2.2.3	Zákon o účetnictví.....	7
2.2.4	Zákon o daních z příjmů	8
2.2.5	Zákon o DPH	11
2.2.6	Živnostenský zákon	11
2.3	REGISTRAČNÍ POVINNOSTI ZAČÍNÁJÍCÍHO ZEMĚDĚLCE.....	12
2.3.1	Registrace.....	12
2.3.2	Pojištění.....	13
2.3.3	Volba účetní soustavy	13
2.3.3.1	Daňová evidence	14
2.3.3.2	Evidence příjmů	15
2.3.3.3	Účetnictví.....	15
2.4	SPECIFIKA ÚČTOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ.....	16
2.5	DOTACE	25
2.6	TEORETICKÉ ASPEKTY PODNIKATELSKÉHO PLÁNU	31
3	PRAKTICKÁ APLIKACE.....	33
3.1	CHOV PŠTROSŮ.....	33
3.1.1	Zajímavé informace o pštrosech	33
3.1.2	ODCHOV mláďat	34
3.1.3	Druhy chovů.....	35
3.1.4	Ekonomika chovu pštrosova	36
3.1.4.1	Náklady na chov pštrosů.....	38
3.1.4.2	Výnosy chovu pštrosů.....	39
3.1.4.3	Zhodnocení	40
3.2	CHOV KOZ.....	41
3.2.1	Plemena koz	41
3.2.2	Ekonomika chovu koz.....	42
3.2.2.1	Náklady na chov koz.....	43
3.2.2.2	Výnosy chovu koz.....	44
3.3	CHOV OVCÍ	44
3.3.1	Chov zaměřený na produkci vlny	44
3.3.2	Chov dojných plemen ovcí	45
3.3.3	Chov masných plemen ovcí.....	46
3.3.3.1	Náklady na chov ovcí.....	47
3.3.3.2	Výnosy chovu ovcí	48

4	VÝBĚR ZPŮSOBU PODNIKÁNÍ, DŮLEŽITÉ FAKTORY A SESTAVENÍ PODNIKATELSKÉHO ZÁMĚRU	49
4.1	VÝBĚR	49
4.2	ROZBOR HLAVNÍCH FAKTORŮ DŮLEŽITÝCH PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ..	49
4.2.1	Půda.....	49
4.2.2	Hlavní faktor - zvířata.....	50
4.2.3	Konkrétní podnikatelský záměr	50
5	ZÁVĚR	59

Seznam literatury	61
-------------------------	----

Přílohy a tabulky viz seznamy

1 ÚVOD

Oblast zemědělského podnikání a zemědělské výroby je stále častěji diskutovaným tématem. Jeho rozvoj leží na srdci nejen politikům, ale i ochráncům přírody a vlastníkům zemědělské půdy. Období překotného rozmachu zakládání firem a podniků je dávno za námi. Pryč jsou doby hromadných restitucí a nekonečných dohadů a bojů o půdu. Přesto se i v této době najdou lidé, kteří náhodou zjistili, že jsou majiteli nějakých zapomenutých pozemků, většinou v méně přístupném terénu či s nízkou bonitou půdy. Vlastníci pozemků pak stojí před rozhodnutím, jak s půdou naložit.

Nechat půdu ležet ladem je z ekonomického pohledu nejméně vhodné řešení, protože pozemek nepřináší žádný užitek, naopak majitelům navíc vznikají náklady související s povinnou údržbou a poplatky. Jednou z přípustných variant je prodej pozemku, pronájem, popřípadě využití půdy pro podnikání. A právě problematika využití půdy pro podnikání mě zaujala a rozhodla jsem se pro zpracování tématu: „Zahájení podnikání v zemědělské výrobě.“

Význam této diplomové práce spočívá v tom, že bude sloužit jako návod pro podnikatelku, která v nedávné době zjistila, že je již několik let vlastníkem 5 ha pozemků.

Úkolem a zároveň cílem diplomové práce je nalezení optimálního řešení využití pozemků, které leží v údolí pod přehradou v blízkosti lesa. Vzhledem k poloze a nerovnoměrnému terénu nejsou vhodné pro pěstební využití. Podnikatelka nemá v úmyslu pozemky prodat ani pronajmout, ráda by sama začala podnikat v zemědělství v oblasti živočišné výroby. Upřednostňuje integrované zemědělství s malými zásahy do okolní krajiny. Mým dalším úkolem je proto zjistit, zda je výhodnější chovat kozy, ovce nebo pštrosy. Jiná oblast zemědělského podnikání jí nezaujala. Vzhledem k tomu, že nejen ona, ale i manžel mají stálé zaměstnání, potřebuje najít takovou variantu, která by v dané oblasti přinášela zisk s nejnižším časovým zatížením a nejnižším počtem zaměstnanců.

Mým cílem je navrhnout a zpracovat podnikatelský záměr pro oblast zemědělského podnikání, která bude nejlépe splňovat dané požadavky.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol:

V první části práce, se zabývám legislativou - registračními povinnostmi, rozdíly v účtování zemědělských podniků a také dotacemi, bez kterých se dnešní zemědělec neobejde.

V posledních letech došlo k řadě významných změn, které se zemědělství týkají. Vše, co se vztahuje k zahájení podnikání, jsem rozdělila do podkapitol podle jednotlivých právních předpisů. Celá má diplomová práce vychází z předpisů platných k 1. 1. 2010.

Druhá část je zaměřena na chov jednotlivých vybraných druhů zvířat, jejich ekonomické využití a porovnání nákladů a výnosů. Zaměřila jsem se na chov pštrosů, ovcí a koz.

Ve třetí části diplomové práce jsem zpracovala podnikatelský plán.

Abych mohla splnit stanovený úkol, musela jsem prostudovat řadu publikací týkajících se chovu koz, ovcí a pštrosů. Navštívila jsem řadu farem a podnikatelů. Všem, kteří byli ochotni se podělit o těžce získané praktické zkušenosti a dovolili mi nahlédnout do svých materiálů a dokladů týkajících se právě jejich podnikání, bych ráda poděkovala. Vlastní názory a názory chovatelů jsou psány kurzívou.

2 TEORETICKÉ A PRÁVNÍ ASPEKTY PODNIKÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ

2.1 TEORETICKÉ ASPEKTY

Základní pojmy a názvosloví, které se v mé práci mohou vyskytnout a nejsou všeobecně známými pojmy, uvádím níže.

Agroturistika - termín pro trávení volného času na statcích či farmách, ve venkovských, převážně horských oblastech. Návštěvníci po určitý čas žijí společně s majiteli životem starousedlíků se vším, co k jejich životu a každodenním povinnostem patří.

Brakace - vyřazení chovných zvířat ze stáda nebo vyřazení zvířat z chovu z důvodu prodeje či porážky.

Dočasné hospodářství - místo, na které byla ovce nebo koza přemístěna za účelem domácí porážky a do 7 dnů poražena. Dočasné hospodářství nemusí mít přiděleno registrační číslo, ale je evidováno prodávajícím chovatelem na formuláři „Hlášení o přemístění na dočasné hospodářství“.

Hybridizace - účelové užitkové křížení dvou nebo více plemen zvířat s cílem dosáhnout u finálního hybrida požadované vlastnosti, např. větší podíl masitých částí, vyšší snáška vajec, vyšší obranyschopnost vůči nemocem.

Integrované zemědělství - moderní systém hospodaření s omezením (ale ne s vyloučením) používání syntetických pesticidů.

Konfiskát - tímto slovem se označují odpady živočišného původu na jatkách a výrobnách, ale také se používá pro označení uhynulých zvířat.

Kontrola užitkovosti - znamená evidenci – rodičů, narozených jehňat, sto denní vážení jehňat, předvýběr do chovu, bonitace jehniček, příprava beránků na aukci, klasifikace beranů do chovu. Nepovinný údaj je váha při narození jehňat.

Mortalita - úmrtnost

2.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY

Ve své práci vycházím z právních norem platných k 1.1.2010. V některých případech však poukazuji i na znění před úpravou. Jednou ze základních norem je zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Dále jen zákon o zemědělství.

2.2.1 Zákon o zemědělství

Zákon o zemědělství je jedním ze stěžejních zákonů v oblasti zemědělského podnikání. Byl přijat v roce 1997, který vymezoval a konsolidoval všechny aktivity související se zemědělskou politikou. Od té doby prošel již řadou změn a úprav - 1.5.2004 byl zrušen zákon č.105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, ve znění pozdějších předpisů zákonem č.85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, který zavedl pro podnikatele v zemědělství nové povinnosti. Naposledy byl zákon o zemědělství změněn k 1. 10. 2009, kdy vstoupil v platnost zákon č. 291/2009.

Zemědělství - je termín popisující produkci potravin a krmiv, a nebo i jiných produktů prostřednictvím cíleného pěstování rostlin a chovu domestikovaných zvířat. Pojem zemědělství jako takové však není v žádném zákoně definován. Jsou však kategoricky vymezeny pojmy jako zemědělská výroba nebo lesní a vodní hospodářství. (Viz kapitola 2.2.4 Zákon o daních z příjmů.)

Zákon o zemědělství však přesně definuje pojem **zemědělský podnikatel**. (§ 2e odst. 1)

„Zemědělským podnikatelem podle tohoto zákona, je fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku, za podmínek stanovených tímto zákonem a která, pokud jde o osobu fyzickou:

a) dosáhla věku 18 let,

b) má způsobilost k právním úkonům,“¹

c) nejedná-li se o občana ČR nebo členského státu EU, musí mít trvalý pobyt v ČR

d) musí mít alespoň základní znalost českého jazyka a tu prokázat tím, že je schopna:

„1. plynně a jazykově srozumitelně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a podnikání,“

„2. plynně přečíst určený běžný článek z denního tisku a ústně, vlastními slovy, sdělit jeho obsah.“²

¹ Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Zemědělským podnikatelem **není FO**, která provozuje drobné chovatelské a pěstitelské činnosti nebo prodává rostlinné výrobky a nezpracované živočišné výrobky. Taková osoba nepodléhá evidenci zemědělského podnikatele a tudíž se na ní nevztahuje § 2f uvedeného zákona.

Zemědělský podnikatel má dle § 2f odstavce 2 zákona o zemědělství povinnost zaevidovat se do **evidence zemědělských podnikatelů** dle místa trvalého pobytu u FO nebo sídla podnikatele, jedná-li se o PO, na místně příslušném obecním úřadu s rozšířenou působností. V žádosti o zápis do evidence zemědělského podnikatele uvede údaje dle výše uvedeného § 2f, FO dle odstavce 3, PO dle odstavce 4. Vzor formuláře - **Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele** je uvedena v příloze č. 1. Do 30 dnů od podání žádosti bude podnikateli vydáno osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele.

V zákoně o zemědělství je také definována **Zemědělská výroba**. Charakteristickým rysem zemědělské výroby je vázanost na půdu. Zemědělskou výrobu lze rozdělit na rostlinnou a živočišnou výrobu. Přesné vymezení pojmu definuje § 2e odst. 3 zákona o zemědělství.

Ve své práci se zabývám živočišnou výrobou, a tedy z výše uvedeného odstavce jsou pro mou diplomovou práci důležitá především písmena b) a c), které níže uvádím.

„b) živočišná výroba zahrnující chov hospodářských a jiných zvířat či živočichů za účelem získávání a výroby živočišných produktů, chov hospodářských zvířat k tahu a chov sportovních a dostihových koní,“

„c) produkce chovných plemenných zvířat a využití jejich genetického materiálu, pokud jde o zvířata uvedená v písmenu b),“³

Jistě by bylo v téže souvislosti vhodné zmínit i odstavec 4 § 2e zákona o zemědělství, který stanovuje další oprávnění zemědělského podnikatele:

„Zemědělský podnikatel podle tohoto zákona je oprávněn rovněž poskytovat práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou a při kterých se využijí prostředky nebo zařízení sloužící zemědělskému podnikateli k zemědělské výrobě.“⁴

² Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

³ Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Zákon o zemědělství § 2e odst. 4

Posledního odstavce dle mých zjištění využívá převážná většina zemědělců. Nakoupené stroje jsou příliš drahé a v případě využívání pouze pro vlastní potřebu neekonomické. Návratnost je většinou počítána na desítky let, čemuž neodpovídá skutečná životnost strojů. Zemědělci proto často využívají své stroje k tomu, aby prováděli dodavatelské služby s nimi spojené jiným zemědělcům. Např. majitel stroje na balíkování sena zároveň balíkuje seno i okolním zemědělcům. Často si tímto způsobem kompenzují případné ztráty z podnikání.

2.2.2 Plemenářský zákon

Všichni zemědělci podnikající v živočišné výrobě, dále jen chovatelé, se musí mimo jiného také řídit i zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), který byl naposledy změněn zákonem 182/2008 Sb.

Plemenářský zákon ukládá chovatelům ovcí a koz bez ohledu na počet chovaných zvířat řadu povinností:

- Každý chovatel (třeba i jediného kusu) je povinen se zaregistrovat u pověřené osoby, Českomoravské společnosti chovatelů, a.s. v Hradištku pod Medníkem, kde je ústřední evidence. Musí nahlásit nejen identifikační údaje o své osobě, ale i všechna svá zvířata. Následně je mu přiděleno registrační číslo hospodářství.
- Chovatel musí na ústřední evidenci požádat o přidělení číselné řady ušních známek a označit všechna zvířata. Označování má svá přísná pravidla, tzv. povinné požadavky.
- Dále musí chovatel založit a vést pro každou stáj stájový registr, do kterého musí pravidelně zapisovat veškeré změny tak, aby byl k dispozici vždy stav aktuální na daném hospodářství. Registr musí uchovávat nejméně tři roky od poslední změny.
- Chovatel musí zaslat hlášení o narození do 7 dnů ode dne, kdy bylo zvíře trvale označeno, tzn. nejpozději do 2 měsíců a 7 dnů od data narození
- Také musí do ústřední evidence hlásit změny stavu zvířat, tj. prodej, odsun, přísun, jatky, úhyn, popřípadě přesun na dočasné hospodářství ve lhůtě do 7. dne po změně.

„Cílem povinných požadavků je zajistit přesnou evidenci o hospodářství a zvířatech. Při zjištění nákazy umožní správně a úplně vedená evidence zvířat vysledovat původce nákazy až na konkrétní hospodářství a na situaci optimálně reagovat. Je také podmínkou správně

aplikovaných preventivních opatření v chovech i při porážce (například při plošné vakcinaci, vyšetření BSE apod).“⁵

Plemenné stádo se zapisuje do plemenné knihy. Pracovníci Svazu chovatelů ovcí a koz jako pověřená organizace Ministerstva zemědělství vedou plemenné knihy. Zároveň jsou oprávněnou organizací ke kontrole užitečnosti na základě smluvního vztahu s chovateli. Kontrolu mohou provádět i jiné organizace, které jsou držiteli patřičného certifikátu.

Pro chovatele pštrosů platí stejné podmínky. Musí všechny kusy evidovat, vést plemenné knihy a ptáky značkovat. Rozdíl nastává pouze v umístění značek, které se nedávají do ušních bolteců ani na ocas, ale do křídla. Kuřata by se měla značkovat od šesti týdnů života.

Dle názorů chovatelů, které jsem navštívila, je značkování pštrosů v tak raném věku nebezpečné. Nejen, že nepřiměřeně velká značka trhá malým kuřatům křídla, ale perforovaná kůže je možným zdrojem infekce. Většina chovatelů proto přistupuje k označování ptáků až po třetím měsíci života. Do té doby se označují pouze páskou na noze.

V případě, že podnikatel vlastní zvířata jak ze šlechtitelských, tak i z užitkových chovů, musí přesně evidovat i odebraná vejce, aby nedošlo k záměně. Jedná-li se o šlechtitelský chov, musí se i zde již od prvopočátku vést evidenční karta. Viz 2.5 Dotace.

2.2.3 Zákon o účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o účetnictví) v § 1 odst. 2 vymezuje subjekty, na které se zákon vztahuje. Všichni vyjmenovaní jsou povinni vést účetnictví.

Z § 1 vyplývá, že zemědělci nejsou povinni účtovat podvojnými zápisy. Zákon jim to však zároveň nezakazuje, podle písmene f) by mohli vést účetnictví a já se domnívám, že by to možná v některých případech přineslo větší možnosti v oblasti sledování nákladů.

A v návaznosti na to i možné zefektivňování výroby.

⁵ Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě, označování a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, v platném znění

Podle § 3 odst. 3 mohou zemědělci – podnikatelé uplatnit hospodářský rok, ale pouze v případě, že oznámí záměr změny účetního období místně příslušnému správci daně z příjmů nejméně tři měsíce předem.

Tento paragraf se však vztahuje pouze na zemědělce, kteří se rozhodnou vést účetnictví. Vzhledem k tomu, že většina zemědělských podnikatelů vede pouze daňovou evidenci, existuje jen velmi málo zemědělců, kteří uplatňují hospodářský rok. Opět si myslím, že u větších hospodářství, zvláště v rostlinné výrobě, kde se zisky odvíjejí od výše podzimní sklizně, by uplatňování hospodářského roku vedlo k přesnějšímu vykazování výsledku hospodaření.

2.2.4 Zákon o daních z příjmů

Dalším důležitým právním předpisem je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Dále jen ZDP.

Ten posuzuje příjmy ze zemědělské výroby jako příjmy podle § 7 odst. 1 písm. a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství.

Tyto příjmy jsou základem daně FO, popřípadě dílčím základem daně, pokud má FO i jiné příjmy.⁶ Ty se dále snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Pro zjištění základu daně (dílčího základu daně) se použijí ustanovení § 23 až 33.

Zákon o dani z příjmů umožňuje všem, kteří si dříve vedli jednoduché účetnictví sami a pro které by přechod na vedení účetnictví znamenal další vynaložené náklady na zaměstnance (účetní), aby vedli daňovou evidenci. Vedení daňové evidence totiž není tak náročné na čas a informace jako vedení účetnictví.

Daňovou evidenci vedou všechny fyzické osoby, které nejsou účetní jednotkou, nejsou uvedeny v § 1 odst. 2 zákona o účetnictví. Daňová evidence slouží ke stanovení základu daně a následně pak i pro výpočet výše daně z příjmů fyzických osob. A to je důvod, proč musí podnikatel vést údaje o příjmech a výdajích a o majetku a závazcích. Vedení daňové evidence upravuje § 7b ZDP. Zákon však nestanovuje přesnou formu ani způsob vedení, stanovuje pouze obsah daňové evidence. Důležité je, aby byl podnikatel schopen kdykoliv prokázat stav svého majetku a závazků správci daně.

„Záleží na podnikateli, jestli se rozhodne mít jednu knihu pohledávek a jednu knihu závazků pro všechny subjekty, se kterými spolupracuje, dohromady nebo pro každý či jen některý subjekt vlastní individuální knihu, popř. dle jiného členění.“⁷

⁶ Jiné příjmy = § 6 příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, § 8 příjmy z kapitálového majetku, § 9 příjmy z pronájmu popřípadě § 10 ostatní příjmy.

Nutno upozornit, že plátcům DPH zůstává i nadále povinnost vést evidenci podle zákona o DPH. Viz kapitola 2.2.5 o DPH.

Daňovou evidenci lze vést od 1.1.2004 a nutno podotknout, že všichni mnou oslovení zemědělci ji vedou. Vedení účetnictví je pro ně příliš velkou zátěží jak časovou, tak finanční. Já si však myslím, že zvláště v oblastech chovu ovcí či koz zaměřených na produkci mléka, by vedení účetnictví mohlo mnohem lépe sloužit nejen k zachycení nákladů a výnosů, ale také jako podklad pro přesnější rozbor jejich ekonomiky, hospodaření a hodnocení produkce. Pravdou však zůstává, že i to by řadě z nich dělalo značné potíže a vidí v tom opět jen „ztrátu jejich vzácného času a financí“.

Vedle možnosti vedení daňové evidence je další velkou výhodou pro zemědělce možnost uplatnění výdajů procentem z příjmů dle § 7 odst. 7 písm. a) zákona o daních z příjmů. Podle něj zemědělci nemusí uplatňovat výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu. Mohou uplatnit výdaje ve výši 80% z příjmů.

Nelze pak ovšem přehlédnout odstavec osm stejného paragrafu, který uvádí, že:

„Uplatní-li poplatník výdaje podle odstavce 7, má se za to, že v částce výdajů jsou zahrnuty veškeré výdaje poplatníka vynaložené v souvislosti s dosahováním příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti. Poplatník, který uplatňuje výdaje podle odstavce 7, je povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností.“⁸

Podnikatelé – zemědělci často uplatňují výdaje ve výši 80% z příjmů. Je to pro většinu z nich výhodnější a zároveň i legislativně méně náročné. Zároveň by tato skutečnost mohla působit dojmem, že zemědělci nemají tak vysoké náklady a nízké příjmy, jak se o tom v médiích stále diskutuje, když je pro ně výhodné uplatňovat výdaje procentem z příjmů. Zemědělcům však skutečné příjmy zvyšují provozní dotace, které jsou pro většinu z nich jedinou podporou v jejich snažení za udržení české zemědělské produkce na našem trhu.

„Skutečné“ výdaje jsou výhodnější pouze pro zemědělce, kteří nakoupili a nakupují celou řadu strojů a zařízení. Při této metodě vykazování si mohou uplatnit daňové odpisy. Dostávají

⁷ Informační centrum pro váš business a podnikání. [online].[cit. 2009-09-14].

Dostupný z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/provoz/ucetnictvi/danova-evidence/>>

⁸ Zákon č.586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

se tímto většinou do ztráty, kterou si v případě „úrodných let“ mohou odpočíst v daňovém přiznání v následujících pěti letech.

Příklad č. 1 Porovnání různých základů daně (hodnoty jsou uvedeny v tis. Kč)

	Bez dotací s odpisy	Bez dotací bez odpisů	S dotacemi s odpisy	S dotacemi bez odpisů
A) Skutečný příjem	100	100	100	100
B) Provozní dotace	0	0	50	50
C) Celkový příjem (A+B)	100	100	150	150
D) Skutečné výdaje bez odpisů	80	80	80	80
E) Odpisy	40	0	40	0
F) Celkové skutečné výdaje (D+E)	120	80	120	80
G) Výdaje 80% z příjmů	80	80	120	120
H) Základ daně celkové výdaje	-20	20	30	70
I) Základ daně výdaje 80% z příjmů	20	20	30	30
Výhodnější	Skutečné výdaje			Výdaje procentem

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše uvedený příklad zachycuje různé základy daně za různých podmínek. Porovnává období, kdy podnikatel získal nebo nezískal dotaci a zároveň v souvislosti s tím porovnává i období, kdy uplatňoval, nebo neuplatňoval odpisy DM (neměl DM majetek).

Skutečné výdaje bez odpisů jsou úmyslně zvoleny jako 80% příjmů, protože se domnívám, že pokud podnikatel nemá alespoň 20% zisku z podnikání, tak už se o podnikání nedá hovořit, v tomto případě bych spíše volila slova jako záliba či koníček.

Touto tabulkou jsem chtěla ukázat, že ne vždy a ne pro každého je výhodné použít paušální výdaje, jak se z počátku mohlo jevit.

Dne 20.7.2009 vstoupil v platnost zákon č. 216/2009 Sb. Jedná se o zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Pro podnikatele je mimo jiné velmi významnou změnou vznik **§ 30a – mimořádné odpisy**, který v rámci protikrizového opatření umožňuje podnikatelům uplatnit v první odpisové skupině odpis rovnoměrně bez přerušení za 12 měsíců. V druhé odpisové skupině za 24 měsíců s tím, že během prvních 12 měsíců se odepíše 60% a za dalších 12 měsíců 40% vstupní ceny majetku. Musí se jednat o majetek, jehož je prvním vlastníkem a který byl pořízen v období **od 1. ledna 2009 do 30. června 2010**. Odpisy se stanoví s přesností na měsíce a odepisování nutno zahájit následujícím měsícem po zařazení majetku do užívání. Jako i v ostatních případech odepisování se odpisy zaokrouhlují na celé koruny nahoru a odepisuje se maximálně do výše vstupní ceny.

Ve své diplomové práci se zabývám podnikáním zemědělce, proto jsem si pro znázornění výpočtu odpisů vybrala nově pořízený traktor. Jelikož se jedná o specifikum účtování, je tento příklad zařazen v kapitole 2.4 Specifika účtování v zemědělství.

2.2.5 Zákon o DPH

I v případě, že začínající podnikatel, plátce DPH, nepovede účetnictví, ale rozhodne se pro daňovou evidenci, má povinnost vést evidenci dle zákona č. 235/2004 Sb. o DPH, ve znění pozdějších předpisů tak, aby se z ní daly zjistit veškeré potřebné údaje pro sestavení daňového přiznání. Pokud podnikatel pořizuje zboží z jiného členského státu EU, musí vést evidenci pro sestavení souhrnného hlášení podle jednotlivých členských států.

Povinně se podnikatel stává plátcem daně, pokud se jedná o FO nebo PO, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku a její obrat za nejvýše 12 kalendářních měsíců přesáhl 1 milion korun. K dani se lze přihlásit i dobrovolně, když obrat nepřesahuje výše uvedenou částku.

Zemědělská výroba se považuje za ekonomickou činnost a plátcí DPH mají možnost požádat o vrácení spotřební daně za pohonné hmoty (naftu).

Z toho bychom mohli usuzovat, že pro zemědělce je výhodné být plátcem DPH. Možnost odpočtu se však vztahuje pouze na zemědělské stroje, traktory a podobně.

V případě, že se zemědělec stane plátcem DPH, nese to s sebou řadu dalších nákladů. Jeho povinností pak bude minimálně čtvrtletně podávat daňové přiznání k DPH, což znamená důkladnou evidenci a pravděpodobně tedy i další náklady za výpomoc účetní.

2.2.6 Živnostenský zákon

Přesto, že se živnostenský zákon na zemědělského podnikatele již nevztahuje, věnuji mu samostatnou kapitolu, protože stále lze najít články, které mylně informují o nutnosti živnostenského listu pro zemědělského podnikatele.

Dle zákona o zemědělství (kapitola 2.2.1) se zemědělský podnikatel povinně zapisuje do evidence zemědělských podnikatelů, což je celostátní databáze, jejíž správcem je Ministerstvo zemědělství. Na základě žádosti o zápis do evidence zemědělských podnikatelů (viz příloha č. 1) získá podnikatel **osvědčení o zápisu do evidence zemědělských podnikatelů**.

Dle výše uvedeného je zřejmé, že osvědčení zemědělskému podnikateli plně „nahrazuje“ živnostenský list a proto není jeho povinností o živnostenský list žádat. Podnikání v zemědělství není živností dle živnostenského zákona, ale podnikáním dle zákona o zemědělství.

Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele je možno podat v Olomouci na Magistrátu města Olomouc - odbor živnostenský – odd. registrace. V Ostravě tyto žádosti přebírá odbor ochrany životního prostředí – odd. ochrany vod, půdy a lesa.

2.3 REGISTRAČNÍ POVINNOSTI ZAČÍNÁJÍCÍHO ZEMĚDĚLCE

Jak začít podnikat krok za krokem⁹

- Zjistíme, zda k podnikání potřebujeme živnostenské nebo jiné oprávnění,
- na živnostenském úřadě, nebo v případě zemědělce na magistrátu, se zaregistrujeme k daním, pojištění a popřípadě ohlásíme živnost,
- zjistíme jaká pojištění a v jaké výši musíme platit,
- všechny doklady si uschováme, abychom z nich mohli vytvořit základ pro vedení účetnictví, daňové evidence nebo evidence příjmů, případně pro další evidence,
- po ukončení účetního období podáme daňová přiznání a přehledy pojištění.

2.3.1 Registrace

Potřebujeme-li k podnikání živnostenský list nebo nějaké oprávnění, navštívíme příslušný úřad, kde vyplníme potřebný formulář. V případě potřeby živnostenského listu vyplníme **Jednotný registrační formulář** (viz příloha č. 2). Pro evidenci zemědělce podáváme **Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele** (viz příloha č.1). Výše uvedené formuláře nám umožní nejen získat patřičná oprávnění, ale také se registrovat na FÚ, na zdravotní i sociální pojištění u příslušných pojišťoven. V současné době již není nutností předem zajišťovat například výpis z trestního rejstříku, jak tomu bylo v minulosti. Dnes vše zajistí úřad.

⁹ Jak podnikat.cz Poradna pro podnikatele a ostatní OSVČ. *Jak začít podnikat* [online]. Akt. 11. 3. 2009 [cit. 2009-06-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.jakpodnikat.cz/jak-zacit-podnikani.php>>

2.3.2 Pojištění

Před přihlášením se k pojištění si zjistíme, které pojištění je třeba platit. Zda stačí pouze zdravotní, nebo se musíme přihlásit i k platbě sociálního pojištění. Dále by každého podnikatele mělo zajímat, vztahuje-li se na něj povinnost platby měsíčních záloh, nebo zda stačí vše uhradit až po podání daňového přiznání po ukončení účetního období.

Pokud je podnikání **hlavní činností**, je potřeba odvádět měsíční zálohy na zdravotní popř. i sociální pojištění.

V případě **vedlejší činnosti** zdravotní pojištění uhradíme jednorázově po ukončení účetního období. Sociální pojištění nemusíme platit pouze v případě, že náš zisk v předešlém roce nepřesáhl 2,4 násobku průměrné mzdy, což je 56 532,- Kč. V případě, kdy s podnikáním začínáme, musíme platit minimální zálohy. Pro vedlejší činnost OSVČ je minimální výše záloh stanovena do března 2010 ve výši 688,- Kč a od dubna 2010 ve výši 693,- Kč.

Pokud chceme výdělečnou činnost pokládat za vedlejší, musíme úřadu OSSZ do osmi dnů od zahájení podnikání doložit, že splňujeme alespoň jednu z níže uvedených podmínek. V případě, že nedoložíme potřebné doklady, je naše činnost automaticky pokládána za hlavní.

Podmínky pro doložení vedlejší činnosti:

- měli jsme zaměstnání (posuzuje se měsíčně), které zakládá účast na nemocenském pojištění zaměstnanců,
- byl nám přiznán starobní důchod,
- máme nárok na invalidní důchod (částečný, plný),
- získali jsme nárok na mateřskou, na rodičovský příspěvek nebo nemocenskou z důvodu těhotenství a porodu z nemocenského pojištění zaměstnanců,
- pečujeme osobně o dítě pod 10 let, které je závislé na péči jiné osoby, pokud je dítě osobou blízkou nebo žije s námi ve společné domácnosti,
- máme nárok na příspěvek na péči o osobu blízkou nebo jinou osobu,
- jsme nezaopatřené dítě do 26 let a soustavně se připravujeme na budoucí povolání.

2.3.3 Volba účetní soustavy

Podnikatel se musí již na začátku podnikání rozhodnout, zda povede daňovou evidenci, evidenci příjmů podle ZDP 586/1992 Sb., a nebo bude účtovat v účetnictví a řídit se zákonem o účetnictví č. 563/1992 Sb.

2.3.3.1 *Daňová evidence*

Daňová evidence obsahuje:

- Evidenci příjmů a výdajů
- Evidenci majetku a závazků
- Evidenci dalších knih

1) *Evidenci příjmů a výdajů*

Evidenci příjmů a výdajů zachycujeme v peněžním deníku a doklady v něm uvedené řadíme chronologicky. Peněžní deník slouží pro zachycení peněžitých příjmů a výdajů, které se dále člení na příjmy a výdaje zahrnované do základu daně (daňově uznatelné) a nezahrnované do základu daně (daňově neuznatelné). Neevidují se tam například faktury přijaté, vydané, předpis plateb a podobně, k tomu slouží další knihy jako například kniha pohledávek a kniha závazků. Nepeněžité příjmy a výdaje jsou evidovány dle charakteru a příslušných interních směrnic na inventárních popřípadě skladových kartách. Mezi nepeněžité operace, o které se v daňovém přiznání upravuje základ daně, patří například odpisy DM, zřizovací výdaje podnikatele, leasing a podobně.

Daňová evidence příjmů a výdajů, musí zajišťovat členění příjmů a výdajů potřebné dle ZDP, další členění je již plně v kompetenci podnikatele a závisí na jeho vlastních potřebách.

Evidovat pohyb peněz v bance a pokladně není povinné, stejně tak není žádnou legislativou nařízeno řazení dokladů dle data. Nic nebrání podnikateli zaevidovat doklad z července až v září. Ke konci období však musí být všechny doklady zapsány. Podnikatelé si většinou vytvoří tabulku dle svých potřeb v Excelu a evidují v ní zároveň i pohyb peněz v bance a pokladně. Plátcí DPH si ještě přidávají sloupce pro evidenci výše DPH. Viz příloha č. 3.

2) *Evidenci majetku a závazků*

Zákon o dani z příjmu neobsahuje přesný popis vedení evidence **pohledávek a závazků**. Závisí proto pouze na podnikateli, jak evidenci povede.

*Podle mého názoru je nejjednodušší evidence v programu Microsoft Excel. Nepřináší to žádné další náklady na pořízení speciálního SW a lze v něm pomocí jednoduchých tabulek evidovat na samostatných listech **zvláště pohledávky, závazky a majetek**. Možný vzor evidence uvádím v příloze č. 4.*

Evidence majetku se provádí na kartách majetku, na kterých nesmí chybět název majetku včetně označení, zda jde o majetek dlouhodobý, číslo majetku, datum zařazení do užívání, pořizovací cena, odpisová skupina, způsob odepisování, odpisová sazba, doba odpisů, výše odpisů, výše opravek a zůstatková cena. Dále nesmíme zapomenout na datum vyřazení a je vhodné na kartu uvést i další údaje, jako např. dodavatele, prodlouženou záruční lhůtu či servisní středisko v případě nutné opravy majetku.

3) *Evidence dalších knih*

S ohledem na rozsah a strukturu podnikání je vhodné vést i evidenci zásob nebo evidenci mezd. Pokud součástí knihy pohledávek a závazků nejsou daně nepřímé, je vhodné vytvořit knihu i pro ně. Samozřejmostí by mělo být i vedení karet časového rozlišení u majetku pořízeného na finanční leasing, zákonných rezerv apod. Vždy záleží na potřebách podnikatele.

2.3.3.2 *Evidence příjmů*

Evidence příjmů je jedním z nejjednodušších způsobů vedení evidence. Podnikatel nemusí vést účetnictví ani daňovou evidenci. Stačí vést pouze evidenci příjmů a uplatnit procentuální výdaje ve výši 80% z příjmu. V uvedených osmdesáti procentech jsou již zahrnuty i odpisy a mzdy. Proto vedení Evidence příjmů nemusí být výhodná pro všechny. (Viz. příklad č.1 kapitola 2.2.3).

Pokud je podnikatel plátcem DPH, musí průběžně vést evidenci podle zákona o DPH. V případě, že uplatňuje výdaje na auto, pak musí vést knihu evidence jízd.

2.3.3.3 *Účetnictví*

Podnikatel, který se rozhodl pro vedení účetnictví má ještě další možnost volby. Může vést účetnictví v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Jednoduché účetnictví bylo nahrazeno vedením daňové evidence a vedení podvojného účetnictví se omezilo na označení **účetnictví**. Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu má omezenou vypovídací schopnost¹⁰, proto při výběru varianty bereme v potaz rozsah a strukturu podnikání.

Účetní rozvrh zemědělských podniků je na rozdíl od účtového rozvrhu podnikatelů doplněn o některé, pro zemědělce specifické, účty, proto jsem rozboru vybraných účtů věnovala samostatnou kapitolu 2.4 Specifika účtování v zemědělství.

¹⁰ Zjednodušený rozsah vedení účetnictví upravuje § 13a zákona o účetnictví, umožňuje zahrnout do účtového rozvrhu pouze účtové skupiny bez podrobnějšího členění.

2.4 SPECIFIKA ÚČTOVÁNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělský podnikatel, který vede účetnictví, má stejné povinnosti dle zákona o účetnictví,¹¹ jako ostatní podnikatelé. Také musí účtovat v hlavní knize, v deníku, v případě vedení účetnictví v plném rozsahu účtuje i v knihách analytické evidence a v knihách podrozvahových účtů. Na zemědělského podnikatele se zároveň vztahuje i povinnost sestavit účtový rozvrh, na rozdíl od účtového rozvrhu ostatních podnikatelů v něm však najdeme i účty, pro které ostatní podnikatelé nemají využití.

V příkladech uváděných dále budu při výpočtu odpisů pro zjednodušení předpokládat, že účetní odpis se rovná odpisu daňovému. Ve skutečnosti by však měl účetní odpis vyjadřovat skutečnou míru opotřebení majetku a počítat se s ohledem na dobu životnosti majetku.

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

Účtování DM zemědělského podniku je shodné s účtováním v ostatních odvětvích podnikání. Specifika nalézáme v případě, že účetní jednotka zemědělského podniku účtuje o kvótách na mléko, preferenčních limitech, zvířatech základního stáda a trvalých porostech.

Daňové odpisy

Mezi dlouhodobý hmotný majetek, který je specifický pro podnikání v zemědělské výrobě patří traktor. Je zařazený pod SKP 29.31, dle ZDP a odepisuje se v druhé odpisové skupině. Lze ho tedy daňově odepisovat po dobu 5 let rovnoměrným nebo zrychleným odepisováním. U nově pořízeného traktoru může zemědělský podnikatel podle ZDP § 31 odst. 1b u rovnoměrného odepisování zvýšit roční odpisovou sazbu v prvním roce odepisování.¹²

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.2.4 Zákon o daních z příjmů v posledním odstavci, od 20.7.2009 vstoupil v platnost zákon 216/2009, který nabízí podnikatelům ještě další možnost odepisování. Podle § 30a - Mimořádné odpisy.

I v tomto případě stále platí skutečnost, že pokud se podnikatel rozhodne uplatňovat výdaje 80% z příjmu, je v této částce odpis již zahrnut a nelze ho samostatně uplatnit.

¹¹ Dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů § 13 a § 13a

¹² Zvýšením odpisů se rozumí využití možnosti podle ZDP § 31 odst. 1b u rovnoměrného odepisování zvýšit roční odpisovou sazbu v prvním roce odepisování o 20% a u zrychleného odepisování podle § 32 odst. 2 písm.a) bod 1. zvýšit odpis vypočtený pro první rok o 20% vstupní ceny.

Na příkladu bych ráda uvedla rozdíly, které mohou nastat při výběru odepisování. Vybrala jsem si traktor v hodnotě 1,5 mil Kč, který si podnikatel pořídil v červnu 2009 a stal se jeho prvním vlastníkem. Úmyslně jsem vybrala datum pořízení v období od 1.1.2009 do 30.6.2010, u kterého lze uplatnit mimořádný odpis. Podnikatel bude traktor plně využívat ke svému podnikání a předpokládám, že na maximum využívá možnosti dané mu zákonem a zvyšuje odpis¹³ v prvním roce o 20%. Proto se již výpočtem bez uplatnění této možnosti nebudu dále zabývat. Také ve svém příkladu nepředpokládám, že by u rovnoměrného odpisu využíval nižší roční odpisovou sazbu, než je sazba maximální stanovená v ZDP v § 31 odst. 1b). Pro zjednodušení budu předpokládat, že se účetní odpisy rovnají daňovým.

Zemědělec může:

1) Uplatnit rovnoměrné odpisy (§ 31)

Tab. 2.1 Rovnoměrné odpisy

Název operace	Doklad	Částka v tis. Kč
Odpis v 1. roce	Výpočet dle zákona - první rok s 20% zvýšení	$(1500 \times 31) / 100 = 465$
Odpis v 2. roce	Výpočet dle zákona pro druhý rok odepisování	$(1500 \times 17,25) / 100 = 259$
Odpis ve 3. roce	Výpočet dle zákona pro třetí rok odepisování	$(1500 \times 17,25) / 100 = 259$
Odpise ve 4. roce	Výpočet dle zákona pro čtvrtý rok odepisování	$(1500 \times 17,25) / 100 = 259$
Odpis v 5. roce	Výpočet dle zákona pro pátý rok odepisování	$(1500 \times 17,25) / 100 = 258$
Celkem		1 500

Zdroj: Vlastní zpracování

2) Zrychlené odpisy zvýšené (§32)

Tab. 2.2 Zrychlené odpisy

Název operace	Doklad	Částka v tis. Kč
Odpis v 1. roce	Výpočet dle zákona-první rok+20% zvýšení	$1500/5 + 20\%VC = 300 + 150 = 450$
Odpis v 2. roce	Výpočet dle zákona-druhý rok odepisování	$2 \times (1500 - 450) / (6 - 1) = 420$
Odpis ve 3. roce	Výpočet dle zákona-třetí rok odepisování	$2 \times (1500 - 450 - 420) / (6 - 2) = 315$
Odpis ve 4. roce	Výpočet dle zákona-čtvrtý rok odepisování	$2 \times (1500 - 450 - 420 - 315) / (6 - 3) = 210$
Odpis v 5. roce	Výpočet dle zákona-pátý rok odepisování	$2 \times (1500 - 450 - 420 - 315 - 210) / (6 - 4) = 105$
Celkem		1 500

Zdroj: Vlastní zpracování

¹³ Zvýšením odpisů se rozumí využití možnosti podle ZDP §31 odst.1b u rovnoměrného odepisování zvýšit roční odpisovou sazbu v prvním roce odepisování o 20% a u zrychleného odepisování podle §32 odst.2 písm.a) bod 1. zvýšit odpis vypočtený pro první rok o 20% vstupní ceny.

3) Mimořádné odpisy (§30a)

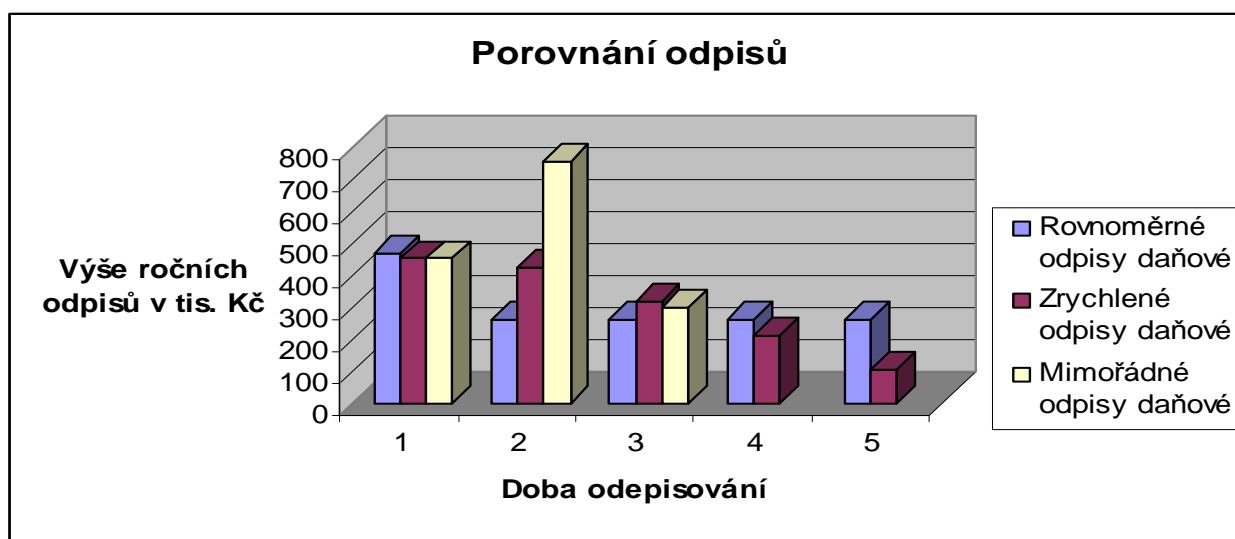
Tab. 2.3 Mimořádné odpisy

Název operace	Doklad	Období	Částka v tis. Kč
Zařazení majetku do užívání	Aktivační protokol	Červen 2009	1 500
Odpis v 1. roce	Karta majetku s 6 odpisy z výše 60% VC, což je 900 tis.	Červenec 2009 až prosinec 2009	$6 \times (900/12) = 450$
Odpis v 2. roce	Karta majetku s 6 odpisy z výše 60% VC, což je 900 tis.	Leden 2010 až červen 2010	$6 \times (900/12) = 450$
	Karta majetku s 6 odpisy z výše 40% VC, což je 600 tis.	Červenec 2010 až prosinec 2010	$6 \times (600/12) = 300$ odpis celkem 750
Odpis ve 3. roce	Karta majetku s 6 odpisy z výše 40% VC, což je 600 tis.	Leden 2011 až červen 2011	$6 \times (600/12) = 300$
Celkem			1 500

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro přehlednost a možnost porovnání výše odpisů v jednotlivých letech při uplatnění různých způsobů odepisování, uvádím výše vypočtené údaje v grafu

Graf č. 2.1 Porovnání různých způsobů odepisování

Zdroj: Vlastní zpracování

Pěstitelské celky trvalých porostů

jsou hmotným majetkem, který se eviduje na účtu 025. Doba plodnosti musí být delší než tři roky. Patří tam například ovocné stromy, keře, trvalé porosty vinic a chmelnic za zákonem stanovených podmínek.

Pěstitelské celky se odepisují z částky vlastních nákladů, kterými jsou náklady na výsadbu porostů a následnou kultivaci až do doby plodonosného stáří. Nelze odepisovat pěstitelský celek s dobou plodnosti delší než tři roky, jež nedosáhl plodonosného stáří.

Dospělá zvířata a jejich skupiny

Specifikum zemědělského účetnictví je evidence chovných a dospělých zvířat. Ta se účtují (od výše ocenění určené účetní jednotkou) na majetkovém účtu 026 – dospělá zvířata a jejich skupiny. Patří tam zvířata, která vedle svých užitných vlastností zabezpečují i reprodukci chovu a doba použitelnosti je delší, než jeden rok.

Do dlouhodobého hmotného majetku, který podle ZDP lze odepisovat:

v první odpisové skupině patří:

- a) skot chovný a plemenný,
- b) ovce chovné a plemenné,
- c) kozy chovné a plemenné,
- d) oslí, muly a mezci plemenní a chovní,
- e) prasata chovná a plemenná,
- f) hejna husí chovná a plemenná,

v druhé odpisové skupině:

- g) koně užitkoví, plemenní, chovní,
- h) mufloni, jeleni, daňci, pštrosi a jiná dospělá zvířata hospodářsky využívaných chovů.

Pořízení zvířat

- Nákup zvířat se účtuje stejně jako ostatní DHM. Pořizovací náklady se evidují na účtu 042 a zařazení do užívání 026/042.
- Vlastním odchovem. V tom případě účtujeme úbytek v rámci změny stavu zásob 614/124 a následně aktivaci do DHM přes účet pořízení 042/624 a ve výši účtu 042 zaúčtujeme zařazení zvířat do DHM 026/042.

Oceňování zvířat

Pokud se jedná o zvířata pořízená nákupem, pak se oceňují **v pořizovacích cenách**, které zahrnují i náklady spojené s pořízením. Zde by se mohlo jednat o veterinární kontrolu při prevozu zvířat, externí náklady na dopravu a případně i clo. Náklady vnitropodnikové související s přeřazením zvířat se do pořizovací ceny nezahrnují.

Vlastní odchov zvířat se oceňuje **ve vlastních nákladech**. Ocenění dospělého zvířete pak zahrnuje cenu narozeného mláděte, cenu přírůstků hmotnosti, popřípadě vzrůstových přírůstků.

Pokud nelze zjistit vlastními náklady, oceňují se **reprodukční pořizovací cenou**.

Úbytky zvířat se oceňují **v individuálních cenách** u individuálně evidovaných zvířat, nebo v průměrných účetních cenách jednoho kusu u zvířat evidovaných ve skupinách. Ceny jednotlivých skupin se aktualizují měsíčně.

Odpisování zvířat

Dalším specifikem účtování zemědělských podnikatelů je účtování odpisů zvířat. Tažná zvířata a chovní a dostihoví koně se odepisují individuálně, ostatní zvířata tvořící hejna a stáda lze odepisovat skupinově, a to jak účetně, tak daňově.

Při stanovení **účetních odpisů** se vychází podle předpokládané doby setrvání dospělých zvířat v chovu. Postupuje se podle předem stanoveného odpisového plánu.

Příklad výpočtu účetních odpisů dle ČÚS 013:

Roční odpis = (pořizovací cena - tržba při brakaci) / předpokládaný počet let v chovu

Účtování 551/086

Daňové odpisy se týkají chovných zvířat zařazených do DHM a řídí se ZDP. V případě individuální evidence se odepisuje každý kus samostatně zařazený do příslušné odpisové skupiny. Např. krávy a prasnice po dobu tří let. Při skupinovém odepisování lze odepisovat celou skupinu, ale pouze rovnoměrnými odpisy.

Příklad výpočtu daňových odpisů při skupinovém odepisování:

$$RO = (Px20/100) + ((Vx40) \times 0,5)/100 + ((KS-P)x40)/100^{14}$$

Vyřazení dospělých zvířat a jejich skupin

K vyřazení dochází **prodejem, brakováním** již nevyužívaných zvířat nebo **úhynem**. Zůstatková cena vyřazeného zvířete ze stáda, které bylo odepisováno skupinově se stanoví jako podíl: zůstatková cena stáda na konci zdaňovacího období / aritmetický průměr stavů zvířat ve stádě na počátku a konci zdaňovacího období.

V případě, že jsou dospělá zvířata **vyřazena z chovu a zařazena do výkrmu**, popř. dokrmu (dojnice, prasnice), účtuje se stejně, jako u vyřazení DHM v pořizovací ceně oproti oprávkám (086/026) a zůstatková cena se zaúčtuje do nákladů (551/086). Do kategorie zásob na účet 124 se převedou zaúčtováním vnitropodnikové aktivace ve výši zůstatkové

¹⁴ RO - roční odpis za zdaňovací období, P - hodnota zvířat zařazených do dospělých zvířat (stáda) v průběhu zdaňovacího období, V- hodnota zvířat vyřazených v průběhu zdaňovacího období, KS - konečný stav zvířat

popř. v reprodukční pořizovací ceně (124/621). Přírůstek hmotnosti se účtuje zvýšením zásob (124/614).

V případě vyřazení zvířat při **prodeji** účtujeme snížení zásob (614/124) společně s fakturou vydanou (311/601). Plátcí DPH ještě účtují k prodejní ceně i DPH (311/343).

Tab. 2.4 Vyřazení individuálně oceněných zvířat

Popis účetní operace		MD	D
Odpisy v průběhu roku		551	086
Vyřazení zvířete z DHM v pořizovací ceně		086	026
Doúčtování zůstatkové ceny v případě:	nezaviněného úhynu	551	086
	při prodeji (brakaci)	541	086
	zaviněném úhynu	549	086
	předepsaná viníkovi	355	648
Náhrada manka nebo škody:	úhrada od pojišťovny	221	648
Očekávaná úhrada od pojišťovny k 31.12.daného roku		388	648

Zdroj: Vlastní zpracování

Zvířata nezařazená do DHM účtujeme jako zásobu (viz Účtová třída 1-zásoby).

Preferenční limity

Jsou dlouhodobým nehmotným majetkem bez ohledu na výši ocenění a účtují se na účet 019 – ostatní dlouhodobý nehmotný majetek. U prvního držitele se oceňují v reprodukční pořizovací ceně, ale to pouze v případě, že náklady na informace o jejich ocenění nepřevyší významnost.¹⁵

Preferenční limity jsou například limity na individuální referenční množství mléka, individuální produkční kvóty, individuální limity premiových práv vyjmenované v zákonu o Státním zemědělském intervenčním fondu a dalších předpisech.

Podle zákona o účetnictví se preferenční limity odepisují, dají-li se odepsat podle času nebo výkonu. Podle prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví se jedná o majetek neodpisovaný, pokud nelze odepsat podle času nebo výkonů.¹⁶

„Zákon o DP je za nehmotný majetek nepovažuje.“¹⁷

¹⁵ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 392 s. INSB 978-80-7357-388-1.

¹⁶ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 392 s. INSB 978-80-7357-388-1.

¹⁷ HASPROVÁ, Olga. *Základy účetnictví podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Liberec: TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI, HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA, 2009. 205 s. ISBN 978-80-7372-479-5.

Účtová třída 1 – zásoby

Pohledávky a finanční oběžný majetek se účtuje stejně jako v dalších odvětvích. Specifické je zde pouze účtování zásob, kde je účtováno o majetku nakupovaném i o majetku vytvořeném vlastní činností.

Materiálem 11x

jsou především nakupované zásoby jako suroviny, drobný hmotný majetek apod. Na účtu 112 však u jiných než zemědělských podnikatelů určitě nenajdeme osiva, sadby, hnojiva krmiva či steliva. Součástí zásob jsou movité věci s dobou použitelnosti do jednoho roku bez ohledu na výši ocenění.

Zásoby vlastní výroby 12x

se liší tím, že se zde účtuje o nedokončené výrobě (121) týkající se nedokončené rostlinné výroby a nedokončené líhnutí drůbeže z živočišné výroby.

Na účet 123 – výrobky se zaúčtují polotovary a výrobky, které jsou výsledky vlastní zemědělské výroby a jsou využívány přímo ke spotřebě uvnitř účetní jednotky. Evidují se zde například včelí matky určené k prodeji.

U zemědělců s rostlinnou výrobou se nevyužívá účet 124 – Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny. Ten je určen pouze pro využití v živočišné výrobě. Účtuje se tam o zvířatech nezařazených do DHM, jedná se o zvířata mladá, ve výkrmu, chovy drůbeže užitkové i plemenné a ostatní chovy drobných zvířat jako jsou včely, ryby či kožešinová zvířata.

Zboží 13x

Zbožím by u zemědělců byla dospělá zvířata nabytá za účelem prodeje, ale muselo by se jednat o zemědělce, který se zvířaty obchoduje. Například zde mohou být evidovaná zvířata z vlastního chovu, která dospěla a jsou určena k prodeji. Nejedná se však o zvířata jateční.

Oceňování zásob

Zásoby se v zemědělství oceňují většinou pomocí vlastních ceníků sestavených na bázi plánované kalkulace, nebo na bázi skutečných vlastních nákladů dle minulého období. Zároveň je vhodné mít vlastní ceník také na příchovky zvířat.

Všechny ceníky by měly být součástí vnitropodnikových směrnic a musí být průběžně aktualizovány.

1) Příchovky zvířat a přírůstky hmotnosti

Oceňování narozených zvířat se provádí následovně:

Po narození se odhadne hmotnost mláděte a ocení se cenou za 1 kg odstaveného zvířete. Při odstavení se znovu zváží, naměřené hmotnosti se vzájemně odečtou a rozdílem je přírůstek hmotnosti mláděte. Ten se opět ocení cenou za 1kg odstaveného mláděte a zaúčtuje.

2) Vyrůstový přírůstek

Označování v literatuře také jaké růstový se vyjadřuje v krmných dnech a zjišťuje se u zvířat, která se nevážív. Mezi taková zvířata patří hříbata, kožešinová zvířata nebo březí jalovice. Pro jednotlivé chovné skupiny se vytvoří ocenění vlastními náklady jednoho krmného dne a zahrnou se do vnitropodnikových směrnic.

3) Odhadem

Při umístění zvířat na pastvě se přírůstek živé hmotnosti zjišťuje odhadem. Namátkově se vybraná zvířata zvážív a po ukončení pastvy se provede nové vážení vybraných zvířat a rozdíl mezi odhadem a skutečným přírůstkem se doúčtuje na účet 124 – Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny.

4) Úbytky zvířat

Lze ocenit:

- **průměrnými cenami za kus**, u zvířat, která se nevážív nebo naopak u zvířat vážených
- **průměrnými cenami za kilo živé hmotnosti**. Úbytky dospělých zvířat se oceňují
- **v individuálních cenách** nebo
- **v průměrných účetních cenách**.

„Při nucené porážce zvířat včetně konfiskátu¹⁸ se účtuje jako o prodeji (platí to i pro zvířata, která jsou DHM)“¹⁹

Úbytek zvířat vzniklý zaviněním se účtuje na vrub nákladů účtu 549 – Manka a škody. Lze zaúčtovat i přímo 549/124. Úhrada je vždy účtována ve prospěch účtu 648 – ostatní provozní výnosy, ať již se jedná o úhradu provedenou viníkem nebo pojišťovnou. V případě že výše

¹⁸ Viz kapitola 1.1 Pojmy – zde ve smyslu - uhynulá zvířata

¹⁹ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 392 s. INSB 978-80-7357-388-1.

náhrad není k poslednímu dni účetního období známa, účtujeme výnos pomocí dohadných položek aktivních 388/648.

Za manka a škody se podle § 25 odst. 2 zákona o daních z příjmů nepovažují nezaviněné úhyny zvířat, která nejsou dlouhodobým majetkem.

Rezervy

V zemědělské výrobě se můžeme setkat s tvorbou rezerv jak v rostlinné, tak živočišné výrobě. Rezervy „daňově uznatelné“ se řídí zákonem o rezervách²⁰ a platí pro ně stejné podmínky, jako u ostatních podnikatelů.

Specifická je pro zemědělské podnikatele tvorba ostatních rezerv, které jsou označovány za rezervy účetní nebo také daňově neuznatelné.

V oblasti rostlinné výroby lze v rámci „samopojištění na úrodu“ vytvořit účetní rezervy pro případ opakovaných ztrát na úrodě tvorbou **rezervy na podnikatelská rizika v zemědělství**. Při tvorbě rezervy vycházíme ze zkušeností z let minulých a tvoříme jí na více než jeden rok.

V oblasti živočišné výroby by například mohla být tvořena **rezerva na ztrátu z brakování slepic**. Tu lze tvořit v případě hromadného vyskladňování nosnic, u kterých účetní hodnota výsoce přesahuje hodnotu tržní.

Čerpání rezerv je možné pouze ve výši vzniklé škody a maximálně do výše zůstatku rezervy.

Tab. 2.5 Účtování rezerv

Název operace	Na vrub účtu	Ve prospěch účtu
Tvorba rezervy	554 Tvorba a zaúčtování ostatních rezerv	459 Ostatní rezervy
Zaúčtování škody	549 Manka a škody	121 Nedokončená výroba
Čerpání rezervy ve výši vzniklé škody (rostlinná výroba), popřípadě skutečné ztráty při prodeji (živočišná výroba)	459 Ostatní rezervy	554 Tvorba a zaúčtování ostatních rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování

Nelze opomenout, že rezervy také podléhají inventarizaci, při které se posuzuje vhodnost a výše tvorby, účel čerpání a soulad s vnitropodnikovou směrnicí. Rezervy nelze tvořit, pokud již byla na daný titul snížení hodnoty majetku tvořena opravná položka.

²⁰ Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách, ve znění pozdějších předpisů

2.5 DOTACE

Také účtování o dotacích považuji za specifikum, ale jelikož se jedná o rozsáhlou oblast a pro zemědělce velmi důležitou, věnovala jsem dotacím samostatnou kapitolu. Příklady účtování uvádím na jejím konci.

Za dotaci se podle § 47 prováděcí vyhlášky 500/2002 Sb., zákona o účetnictví považují bezúplatná plnění, která se poskytují přímo nebo zprostředkovaně, poskytnutá podle zvláštních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů nebo z rozpočtu územních samosprávných celků na stanovený účel. Dotací se rozumí finanční podpora ve formě převedení zdrojů účetní jednotce, přičemž tato musí splnit stanovené podmínky, které se obvykle váží k jejímu předmětu činnosti. Za dotaci se rovněž považují bezúplatná plnění poskytovaná účetním jednotkám na stanovený účel ze zahraničí z prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizího státu a granty poskytnuté podle zvláštního předpisu. Dotací se rovněž rozumí prominutí části poplatků, pokud to právní předpis umožňuje a příslušný orgán stanovil prominutou část poplatku za dotaci. Bezúplatné nabytí preferenčních limitů a povolenek na emise prvním držitelem nebo provozovatelem se účtuje a vykazuje jako poskytnutí dotace ve výši ocenění reprodukční pořizovací cenou. V případě nedodržení podmínek a porušení smlouvy o poskytnutí dotace se dotace vrací do státního rozpočtu při současném uplatnění finančního postihu formou penále. Na dotaci není právní nárok.²¹

Dotační zdroje v České republice (dále jen ČR) lze rozdělit podle zdroje finančních prostředků na dvě základní skupiny:

- Evropské dotační programy, které jsou doplněny o
- Národní doplňkové platby (plně hrazené ze státního rozpočtu)

Výše zmíněné administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. Nejbližší má sídlo v Opavě.

V období 2007-2013 se České republice z fondů EU nabízí až 26,69 mld. €. Evropská unie financuje maximálně 85 % výdajů, ČR bude tedy muset přidat navíc ještě asi 132,83 mld. Kč.

²¹ VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 392 s. INSB 978-80-7357-388-1.

Národní doplňkové platby z prostředků ČR:

Přímé platby

Přímé platby zahrnují:

- jednotnou platbu na plochu (SAPS – Single Area Payment Scheme), hlavním cílem jednotné platby je zabezpečit zemědělcům stabilnější příjmy. Celkový objem finančních prostředků poskytovaných pro jednotlivé členské země určuje Evropská unie a způsob jejich rozdělování si členský stát stanovuje sám.
- oddělenou platbu za cukr
- oddělenou platbu za rajčata
- národní doplňkové platby (Top Up), které jsou poskytovány k jednotné platbě za plochu (SAPS). Patří k přímým podporám a mají kompenzovat (tímto specifickým způsobem dorovnávat) nízkou výši jednotné platby na plochu na úroveň původních členských států EU. Jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR.

Národní dotace

Česká republika těmito dotačními programy přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

Rozdělení:

- podpory směřující do lesního hospodářství (dle ustanovení lesního zákona, pravidla pro poskytování dle přílohy k zákonu o státním rozpočtu)
- podpory směřující do vodního hospodářství.

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství jsou vydávány Ministerstvem zemědělství na příslušný kalendářní rok v návaznosti na schválený rozpočet.

Podpůrný garanční a lesnický fond

Výše uvedený fond poskytuje dotace na úroky úvěrů a poskytuje také garance části jistin úvěrů na ekonomicky návratné podnikatelské záměry.

Podpora se poskytuje pouze na investice, jejichž výdaje nelze považovat za výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Existují dva programy v rámci Podpůrného garančního a lesnického fondu:

- program Zemědělec, jehož cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů

- program Půda, jehož cílem je přispět zemědělcům, kteří nemají dostatek vlastních zdrojů na nákup nestátní zemědělské půdy za účelem hospodaření.

Evropské dotační programy poskytované EU z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD):

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 až 2013

Program má 4 osy:

- Osa I je zaměřena na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví.
- Osa II má zvýšit biologickou rozmanitost, chránit vodu a půdu a zmírnit klimatické změny.
- Osa III směřuje ke zkvalitnění života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova.
- Osa IV má napomoci místním obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdola-nahoru“ vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí, a podpořit projekty pro jeho rozvoj – metodu LEADER.

Výše uvedené podpory mohou být investiční (zejména osa I, III a IV) nebo plošné (osa II s výjimkou řešení lesních kalamit a podpory funkcí lesa).

Operační program Rybářství na období 2007 až 2013

Na financování se částečně podílí i ČR. Podpory jsou svým charakterem investiční. Pokrývá oblasti, na které se vztahuje cíl „Konvergence“.²²

Dotace v rámci Společné organizace trhu

Další z evropských podpor, která je částečně kofinancována ze státního rozpočtu ČR. Společná organizace trhu se dělí na dva hlavní okruhy:

- rostlinnou výrobu
- živočišnou výrobu

Hlavním cílem společné organizace trhu je regulace nabídky výrobků. Smyslem je zabránit kolísání nabídky výrobků a s tím související kolísání cen, které je nežádoucí jak pro stranu výrobců, tak pro spotřebitele.

²² Celé území České republiky, vyjma hlavního města Prahy.

Od 1.1. 2009 je v České republice vyplácení přímých podpor a dalších dotací „podmíněno“ plněním standardů udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu, dodržováním povinných požadavků v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, dobrých životních podmínek zvířat a minimálních požadavků v rámci agroenvironmentálních opatření.

V případě, že žadatel o dotace tyto podmínky nedodrží, může mu být snížena nebo, v nejkrajnějším případě, neposkytnuta výplata vybraných využívaných dotací. Plnění standardů a požadavků je ověřováno kontrolou plnění tzv. kontrolovaných požadavků. Jejich formu a metodu kontroly si každá země EU stanovuje sama, dle národních specifik. Podrobnější informace lze získat na stránce: <http://www.mze.cz/cc>, případně <http://www.mze.cz/cross-compliance>, nebo na Zemědělské agentuře, která se nachází ve Frýdku Místku. Zemědělská agentura zároveň kontroluje, zda jsou podmínky i nadále plněny. Celkový soupis dotací je uveden v příloze č. 5.

Vybrané důvody nedostatečného využívání nabízených dotací:

Např. Agroenvi – je to program, který není u zemědělců v oblibě, ale přesto ho využívají. Jednou z podmínek čerpání je stanovená výměra půdy, která je vázána na pětileté období. Je velkým rizikem pro zemědělce, kteří mají najatou půdu. Majitelé půdy neradi dávají nájemní smlouvy na tak dlouhou dobu. Stále si nechávají rezervy pro případ, že by se jejich pozemky daly výhodně prodat. Na druhé straně, i když zemědělec smlouvu na 5 let získá, hrozí nebezpečí, že ji majitel pozemku předčasně vypoví a podnikatel musí nejen vrátit dotaci, ale také zaplatit pokutu.

Z uvedeného by mohlo vyznít, že tuto dotaci využívají zemědělci, kteří mají vlastní půdu, ale není to tak jednoznačné. Jednou z dalších hrozeb je hromadný úhyn zvířat, který může zemědělce dostat do stejně nepříjemné situace týkající se porušení podmínek čerpání dotace.

Jedním z opatření Agroenvi je limit určující minimální a maximální množství zvířat na TTP (trvalý travní porost). Zde se nerozlišuje, zda jde o pastviny či louky, jedná se o množství všech porostů. Minimum je 0,2 a maximum 1,5 VDJ (velká dobytčí jednotka) na hektar TTP.

Př. Na 5 ha TTP je v minimální hranici nutno vlastnit 1 VDJ (5 ha x 0,2)

Na 5 ha TTP je v maximální hranici nutno vlastnit 7,5 VDJ (5 ha x 1,5)

VDJ však nevyjadřuje vždy jen jeden dospělý kus zvířete na hektar, jak by se mohlo jevit při zjišťování počtu kusů skotu staršího dvaceti čtyř měsíců. Kozy a ovce jsou o dost menší

než např. krávy, proto je stanoveno, že u těchto druhů se počítá na hektar 0,1 VDJ ve věku do 12 měsíců a nad jeden rok stáří 0,2 VDJ.

Př. Množství ovcí a koz do 12 měsíců

Na 5 ha TTP musí zemědělec vlastnit minimálně 10 ks (1 VDJ-viz př. výše/0,1 VDJ)

Na 5 ha TTP musí zemědělec vlastnit maximálně 75 ks (7,5 VDJ/0,1 VDJ)

Př. Množství ovcí a koz nad 12 měsíců

Na 5 ha TTP musí zemědělec vlastnit minimálně 5 ks (1 VDJ/0,2 VDJ)

Na 5 ha TTP musí zemědělec vlastnit maximálně 37,5 ks (7,5 VDJ/0,2 VDJ)

Rozpětí počtu kusů v minimu a maximu je velké a vychází z úrodnosti půdy, která je například v Beskydech na sjezdovkách velmi nízká. V takovýchto oblastech je 37,5 ks na 5 ha mnoho. Do těchto oblastí je potřeba volit vhodná plemena – malá a nenáročná. Velký rozdíl nastává také v hodnocení úrodnosti z pohledu nadmořské výšky. V horských oblastech dochází k obnově travního porostu pomaleji a v případě intenzivní pastvy již nelze z dané plochy vytěžit (sklidit) seno. V nížinách lze na stejné výměře pozemku spásat a zároveň i sušit seno.

V současné době jsou ještě stále čeští zemědělci znevýhodněni. Výše poskytovaných dotací je v ČR pouze ve výši šedesáti procent celkové výše dotací původních zemí EU. I to je jeden z důvodů, proč lze stále ze zahraničí dovážet produkty za mnohem nižší ceny, než za jaké jsou naši zemědělci vůbec schopni výroby vyprodukovat.

Dle statistiky se českým zemědělcům procenta postupně zvyšují a v roce 2013 by měly být srovnatelné s ostatními zeměmi.

Podpora zemědělství může mít vliv na ekonomiku. Dotace jsou obratem investovány do dalších sektorů – technika, chemikálie, hnojení a podobně. Poskytnutím dotací zemědělcům se tak zvyšuje poptávka po strojích a jiných produktech, což opět nepřímo zvyšuje odbyt firem zabývajících se prodejem zemědělské techniky. To samo o sobě by ve větším měřítku mohlo pozitivně ovlivňovat ekonomiku ČR.

Účtování dotací

Nutno podotknout, že na dotaci nevzniká právní nárok, proto o ní lze účtovat až na základě smlouvy nebo jiného dokladu.

Z pohledu daňové znatelnosti rozlišujeme dotace „na provoz“ a „na majetek“.

Dotace na provoz (na půdu) jsou zdanitelným příjmem, zatím co dotace na majetek snižují cenu pořízení majetku.

1) Dotace na úhradu provozních nákladů

Tab. 2.6 Dotace na úhradu provozních nákladů

Název operace	Na vrub účtu	Ve prospěch účtu
Předpis dotace na provoz	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace	648 Ostatní provozní výnosy
Příjem dotace BÚ	221 Bankovní účty	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
V případě nedodržení podmínek - předpis na vrácení dotace v roce jejího obdržení	648 Ostatní provozní výnosy	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
V případě nedodržení podmínek - předpis na vrácení dotace v roce následujícím po obdržení	588 Ostatní mimořádné náklady	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
Vrácení dotace v případě nedočerpání	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace	221 Bankovní účty

Zdroj: Vlastní zpracování

2) Dotace na úhradu úroků nezahrnovaných do pořízení DM

Pokud nejsou úroky zahrnovány do pořizovací ceny dlouhodobého majetku, lze i na jejich úhradu použít dotaci. Jednalo by se však pouze o dotace ostatní, tedy dotace mimo SR - účet 347. Všechny výše uvedené účetní zápisy lze použít jen s rozdílem výnosového účtu, který v tomto případě nebyl provozní, ale finanční - 668 Ostatní finanční výnosy.

Tab. 2.7 Dotace na úhradu finančních nákladů

Název operace	Na vrub účtu	Ve prospěch účtu
Předpis dotace na provoz	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace	668 Ostatní finanční výnosy
Příjem dotace BÚ	221 Bankovní účty	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
V případě nedodržení podmínek - předpis na vrácení dotace v roce jejího obdržení	668 Ostatní finanční výnosy	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
V případě nedodržení podmínek - předpis na vrácení dotace v roce následujícím po obdržení	588 Ostatní mimořádné náklady	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace
Vrácení dotace v případě nedočerpání	346 Dotace ze SR, 347 Ostatní dotace	221 Bankovní účty

Zdroj: Vlastní zpracování

3) Dotace na pořízení majetku

a) Majetek hrazen pouze částečně poskytnutou dotací.

V tom případě se sníží pořizovací cena o hodnotu dotace a majetek lze odepisovat pouze z ceny snížené o dotaci. Příklad zaúčtování uvádím v níže uvedené tabulce č. 2.9. Částky souvisí s příkladem uvedeným v kapitole 2.4. Specifika účtování, kde uvádím pořizovací cenu traktoru ve výši 1 500 tis Kč. Předpokládám tedy, že z dotačního titulu bude uhrazen jeden milion Kč.

Zaúčtování majetku pořízeného s částečnou dotací

Tab. 2.8 Částečná dotace na traktor

Název operace	Doklad	Účtování	Částka v tis. Kč
Předpis dotace	Doklad o přiznání dotace	346, 347/042	1 000
Úhrada dotace na BÚ	Výpis z BÚ	221/346, 347	1 000
Nákup majetku na Fa	Dodavatelská Fa	042/321	1 500
Zařazení majetku do užívání	Aktivační protokol	02x/042	500 (snížená o dotaci)
Evidence v podrozvaze	Interní doklad firmy	751/ev.účet	1 000 (ve výši dotace)

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Majetek plně hrazen poskytnutou dotací

Pokud by výše dotace činila celých 1,5 mil Kč a tudíž by uhradila plnou pořizovací cenu traktoru, pak by se traktor do evidence majetku na účet 02x vůbec nezavedl a neodepisoval by se. Byl by po celou dobu životnosti evidován na podrozvahových účtech. Příklad zaúčtování uvádím v tabulce č. 2.9.

Tab. 2.9 Zaúčtování majetku pořízeného plně z poskytnutých dotací

Název operace	Doklad	Účtování	Částka v tis. Kč
Předpis dotace	Doklad o přiznání dotace	346, 347/042	1 500
Úhrada dotace na BÚ	Výpis z BÚ	221/346, 347	1 500
Nákup majetku na Fa	Dodavatelská Fa	042/321	1 500
Zařazení majetku do užívání	Aktivační protokol	-	V rozvaze nebude
Evidence v podrozvaze	Interní doklad firmy	751/evid.účet	1 500 (v celé výši dotace)

Zdroj: Vlastní zpracování

2.6 TEORETICKÉ ASPEKTY PODNIKATELSKÉHO PLÁNU

Podnikatelský plán je dokument shrnující podstatné informace o podniku, jeho prostředí a historii, minulé a současné aktivity, jeho krátkodobé a dlouhodobé cíle. Při zakládání podniku je sestavení podnikatelského plánu jednou z klíčových činností. Podnikatelský plán slouží nejen podnikateli a jeho zaměstnancům, ale také externím subjektům při posuzování životaschopnosti

firmy. Managementu slouží jako podklad pro rozhodování, plánování a kontrolu dosahovaných výsledků.

Využití podnikatelského plánu:

- Pro zakládání podniku.
- Pro činnost a rozvoj podniku.
- Pro poskytování bankovních úvěrů.

Podnikatelský plán je klíčovým dokumentem, který by měl mít podnikatel vytvořen ještě před zahájením každého podnikání. Představuje komplexní ujasnění myšlenek podnikatele z dlouhodobého hlediska.

Žádná legislativa neupravuje přesnou definici a ani vzor toho, jak by vlastně podnikatelský záměr měl vypadat. Neexistuje žádný tiskopis ani formulář. Není nikde stanoven rozsah, který se může lišit podnik od podniku, a výjimkou nejsou podnikatelské plány sestavené na šedesáti i více stranách. Podnikatel si musí sám vytvořit a ujasnit základní body, nebo tuto práci svěřit do rukou odborníků. Kvalitně zpracovaný a důvěryhodný podnikatelský plán může významně přispět k úspěšnému podnikatelskému startu.

Z výše uvedeného je zřejmé, že hodně záleží na tom, k čemu vlastně má být plán využit. Má-li sloužit jako podklad pro získání úvěru, tak bych určitě doporučila přenechat zpracování plánu nějaké specializované firmě. Cena podnikatelského plánu pro drobného chovatele se sice pohybuje v rozmezí třiceti až padesáti tisíc, ale získání úvěru bývá v 90% úspěšné. V případě, že se jedná o zahájení podnikání a má sloužit pouze jako informativní uspořádání myšlenek, pak stačí, když si ho podnikatel sestaví sám. Konkrétní příklad podnikatelského plánu je uveden v kapitole 4.2.3 Konkrétní podnikatelský záměr.

Vhodné je sestavení SWOT analýzy. Ta hodnotí silné (Strenghts) a slabé (Weaknesses) stránky společnosti, hrozby (Threats) a příležitosti (Opportunities) spojené s podnikáním. Díky ní podnikatel dokáže komplexně vyhodnotit fungování firmy, nalézt problémy nebo nové možnosti růstu.

3 PRAKTICKÁ APLIKACE

Zahájit podnikání v zemědělství bez půdy prostě nelze. Půda vždy byla, je a nadále bude tím nejdůležitějším faktorem, od kterého se vše odvíjí. Podle množství půdy se stanovuje množství možných chovaných zvířat, potřebných strojů, výše dotací a další. Proto je potřeba při zahájení podnikání vyřešit nejprve otázku vlastnictví půdy a případných nájemních smluv na půdu.

Zemědělství obecně není příliš výnosnou oblastí, a tak je velmi často pouze vedlejším podnikáním. Majitelé firem většinou zakládají podniky pouze s rodinnými příslušníky bez zaměstnanců. Vznikají tak rodinné firmy, jejichž majitelé neopouští své původní zaměstnání, které zůstává jejich hlavním zdrojem příjmů. Na sezónní práce pak využívají pouze brigádníky nejlépe z řad studentů a důchodců.

3.1 CHOV PŠTROSŮ

Ještě před nedávnem se hodně polemizovalo o tom, kdy je chov pštrosů zemědělstvím. Ve své práci se budu zabývat chovem pštrosů za účelem podnikání, což bezesporu zemědělstvím je, protože v tomto případě se pštrosi nezačleňují do kategorie domácích ani divokých zvířat. Evidují se jako zemědělská hospodářská zvířata.

Chov pštrosů u nás není rozšířen. Existuje sice několik farem, které se snaží vytvořit síť stálých odběratelů, ale zatím se to nijak výrazně nedaří. S chovem pštrosů se v ČR začalo před cca 12 lety. Ještě před 10 lety se zdálo, že by to mohla být vysoce zisková oblast podnikání, ale dnes, kdy výkupní cena masa výrazně klesla, tomu tak není.

3.1.1 Zajímavé informace o pštrosech

Pštrosi se dokážou překvapivě přizpůsobit klimatickým podmínkám a krmivové základně. 80% pštrosů dnes žije na farmách popřípadě v ZOO, bez domestikace by jim dnes již hrozilo vyhynutí.

Mezi domestikované chovné linie pštrosa afrického dvoupřstého patří:

- Modrokrcí pštrosi, kteří jsou středně velcí, půvabní, ale mají horší peří.
- Červenokrcí pštrosi, kteří jsou hodně velcí a velmi divocí, a tudíž je jejich chov velmi komplikovaný.
- Černokrcí jsou vzrůstem nejmenší, zato vynikají dobrou kvalitou peří.

Většina populace na farmách pochází přímo z jihoafrické populace, a proto je dnes pod označením pštros míněn poddruh *Struthio camelus* var. *Domesticus*.

Při získávání údajů potřebných pro zpracování této práce jsem se setkala s řadou dalších zajímavostí o pštrosech, které uvádím v příloze č. 6.

3.1.2 ODCHOV mlád'at

Samice, kterým se vejce odebírají, snášejí každý druhý den. Abychom mohli odchovávat mlád'ata z vlastního chovu, musíme krom jiného vlastnit líheň. Vejce před uložením do líhně musíme alespoň na jeden den zchladit na 14 - 15 stupňů. Dbáme důsledně na to, abychom používali vejce čistá a bez vady. Podrobnější informace o líhnutí uvádím v příloze č. 7.

Po vylíhnutí umístíme kuřata velikosti housat do vyhřáté místnosti, která není vystavena zdrojům hluku, aby se kuřata zbytečně neplašila. Abychom byli schopni kuřata odchovat, musíme mít k dispozici minimálně dvě suché a teplé místnosti, vybavené nejlépe gumovými podložkami, plochými krmítky, zdroji tepla a světla a drobnými kamínky, které jsou nezbytné pro dobré trávení. Ustájení kuřat měníme každý druhý den a místnosti střídavě uklízíme a vše včetně stěn desinfikujeme, abychom chránili mlád'ata především proti plísním, na které jsou citlivá.

Kuřata krmíme krmnou směsí dle vlastního výběru. Nesmíme však opomenout dvě základní podmínky a to skutečnost, že směs nesmí obsahovat antibiotika a na druhou stranu musí obsahovat vysoké dávky vápníku. Kuřata musí mít vždy dostatek sena a čisté vody, ve které rozpouštíme potřebné vitamíny. V prvních týdnech života přidáváme do krmných směsí pouze vojtěškové lístky nahrazující pastvu. Měsíční kuřata postupně vynášíme a učíme pastvě. Od 4 měsíců můžeme mladým ptákům po malých dávkách přidávat i siláže a senáže.

Jak je z výše popsaného zřejmé, je odchov kuřat velmi složitý. Období do tří měsíců života je nejen časově, ale i finančně nákladné, a případné úhyny tyto náklady ještě zvyšují. Kuřata, která dosáhnou stáří 6 měsíců, jsou odolná téměř vůči všemu.

Po získání všech podrobných informací bych začínajícímu chovateli určitě doporučila vyhnout se nákupu kuřat a raději vynaložit prostředky na nákup mladých ptáků (starší 3 měsíců) na výkrm. Ty po dosažení 12 měsíců lze nabízet jako jatečná zvířata.

3.1.3 Druhy chovů

- **Intenzivní** – zvířata jsou chována na malém prostoru, pro jedno chovné trio se využívá ohrada o velikosti 600 m². Vejce se odebírají z hnízda pro umělé líhnutí. Zvířata jsou úplně odkázána na dodávání krmiv, což vede k tomu, že z pohledu krmných nákladů je tento chov nejdražší. Nevýhodou takového způsobu chovu je možnost rychlého přenosu nemocí a vysoké náklady na hygienu a pravidelné očkování.

- **Polointenzivní** – i při tomto způsobu chovu se vejce odebírají, kuřata jsou však na rozdíl od intenzivního chovu oddělena a mladí ptáci jsou na pastvě chováni v hejnu cca 40 ptáků. Na jedno zvíře připadá 0,2 až 0,4 ha. Náklady na krmivo jsou zde nižší.

Dle zkušenosti chovatelů lze náklady na krmení v méně úrodných oblastech ještě snížit osetím pastvin kvalitním vojtěškovým či jetelovým porostem. 1 ha tak uživí až 12 jatečních pštrosů. Za účelem snížení nákladů lze jako doplňkové krmivo použít také siláž z řepného chrástu, travní siláže, nebo kukuřičné siláže obohacené o vitamíny a minerály. Tyto siláže nelze použít pro výkrm mladých ptáků do 6 měsíců, zvýšila by se tím pravděpodobnost vzniku zácpy.

- **Extenzivní chov** – ptáci se chovají téměř jako divoce žijící ptáci na rozsáhlé ploše se sporou pastvou, která už ani ovčím nevyhovuje. Vejce se neodebírají a kuřata jsou od rodičů odstavována až ve stáří 3-4 měsíců. Doplňkové krmivo se používá pouze v omezeném množství a pouze v době líhnutí. Náklady na krmení jsou tedy téměř nulové, naproti tomu stoupají náklady na manipulaci se zvířaty. Problematické je také veterinární ošetřování zvířat jako odčervování a očkování. Při tomto způsobu chovu se dále vynakládají velké finance na léčbu ran. Samci mezi sebou bojují tím způsobem, že kopou nohou dopředu až do dvoumetrové výšky. Kopou se do hrudní kosti tak dlouho, dokud jeden z nich neuteče. Často se stává, že protivníkovi velkým drápem při pohybu nohy směrem dolů roztrhnou kůži. Dospělým ptákům se rány dobře hojí, musí se však často desinfikovat – třeba polévat hypermanganem. Dalším velkým záporem tohoto způsobu chovu je nízká rozmnožovací schopnost, protože zvířata zasednou už po ukončení první násady a po vylíhnutí kuřat pro ně sezóna končí.

Protože u pštrosů jsou hlavní části výrobních nákladů náklady na krmení, lze využít schopnosti ptáků dokonale zpracovat chudou pastvu k úspoře nákladů. Od toho se však zase odráží snížená snáška slepic a pomalé přírůstky mladých ptáků. Pro ekonomicky směřované zemědělské využití pštrosů je extenzivní způsob chovu nepraktikovatelný.

Dle mých zjištění se u nás nejčastěji praktikuje chov polointenzivní, neekonomičtěji vyhází sestavování chovného hejna, kde pak lze od jedné samice získat až 60 mlád'at za rok. V případě sestavení triád je více neoplozených vajec (asi 30%), ale samice je plodná i 70let. V případě sestavení dvojic, se chov stává ekonomicky výnosnější, ale samice je za 10 let téměř nepoužitelná pro další chov.

Mladá zvířata se porážejí nejpozději ve 14-16 měsících, maso starších zvířat je hodně tuhé. Neekonomičtější je provádět porážku ve 12 měsících. Zvířata nad jeden rok nadále přijímají stejné množství potravy, ale mnohem méně přibírají na váze.

3.1.4 Ekonomika chovu pštrosa

Ze pštrosů lze získat pštrosí peří, kůži, maso a vejce. Pštrosy lze také využít k plemenitbě a chov zaměřit na produkci chovného materiálu, nebo také k agroturistice.

Pštrosí peří bylo nejžádanější komoditou ve světě do roku 1913, zpracovávalo se v oděvním průmyslu při zhotovování varietních kostýmů, ozdobu klobouků a oděvů dam. S rozvojem automobilů však bylo peří stále méně žádaným doplňkem, protože vadilo větru. Méně kvalitní peří se používalo na prachové vějíře, jelikož pštrosí peří má velkou elektrostatickou sílu.

Dnešní poptávka však u nás není příliš vysoká a ani pro chovatele tato oblast není ekonomicky zajímavá. Velkou nevýhodou totiž je, že pokud se pštrosům odebírá peří, ať už stříháním ze živých zvířat před dosažením zralosti, škubáním nebo vytahováním brk, stávají se tato zvířata neplodná. Slepice přestanou snášet a kohouti přestanou skákat. Odběr peří jatečným zvířatům se také neosvědčil, jelikož v období porážky jsou zvířata přepeřená a není ekonomické odkládat porážku a dál živit mladé kusy jen proto, aby se z nich dalo zpeněžit i peří.

V polovině osmdesátých let se chov zaměřoval především na **pštrosí kůže**. Šily se z ní nejen kabelky a doplňky, ale také bundy a kvalitní boty. Pokožka pštrosů se zpracovávala na velmi kvalitní kůži, která je srovnatelná s kůží krokodýla nebo slona. Typické pro pštrosí pokožku jsou nopy – kožní bradavice na hřbetě a prsou pštrosa. Čím větší počet, tím vyšší je hodnota kůže. Z jednoho 14-ti měsíčního pštrosa lze získat 1,3 až 1,5 m². Pštrosí kůže se u nás nezpracovávají, vyvážejí se nasolené nejčastěji do Polska.

Třetí fází využití chovu pštrosů je **chov na maso**. Maso je srovnatelné v chuti a jakosti s hovězí roštěnou a vyznačuje se nižším množstvím cholesterolu. Má spoustu proteinu a je velmi jemné, přestože je téměř bez tuku. Pštrosí maso je v tomto ohledu výjimkou, většinou platí přímá

úměra závislosti obsahu tuku v mase na tuhosti masa (čím méně tuku, tím tužší maso). Porovnání různých druhů masa a jeho výživné hodnoty je přehledně zpracováno v tabulce č. 3.1. Z ročního pštrosa o hmotnosti 100 kg lze získat cca 25 kg kvalitního masa, které je výborné na steaky či filet a cca 10 kg masa z ořezů vhodných na guláš, klobásky a salám.

Tab. 3.1 Pštroší maso - porovnání

Druh	Kalorie	Protein g	Tuk g	Cholesterol mg
Brojeři	165	32	4	86
Krůty	159	29	4	69
Skot (steak)	282	27	18	91
Prase	323	28	22	99
Jehně	241	26	15	92
Pštros	114	26	2	68

Zdroj: Web.quick.cz *Pštroší farma Čenkov* [online]. Akt. 05. 4. 2001 [cit. 2009-06-07].

Dostupný z WWW: <<http://web.quick.cz/pstrosifarmacenkov/MASO.HTM>>

Pštroší vejce lze využít stejně, jako drůbeží. Jeho chuť je téměř nerozpoznatelná, rozdíl je pouze v době vaření, která se pohybuje okolo 60-90 minut. Toto je důvod, proč se pštroší vejce častěji využívá při pečení či smažení. Pštroší vejce však chovatelé prodávají jen výjimečně, zvláště pro podnikatele s vlastním odchovem je to neekonomické. Prodávají se pouze vejce z první snášky, protože ta bývají ve vysokém procentu neoplozena. Veškerá další vejce se dále odebírají a dávají do líhni. Literatura udává, že vejce, která se po sedmi dnech v líhni po prosvětlení jeví jako neoplozená, lze použít pro kulinářské tepelné zpracování.

Někteří chovatelé však zastávají názor, že to není z hlediska hygieny potravin bezpečné. Raději nechávají vejce v líhni 14 dnů a teprve pak je vyřadí. Skořápku navrtají vrtačkou, obsah opatrně kompresorem vyfouknou a odstraní.

Prodej chovného materiálu je jedním z nejsložitějších a finančně nejnáročnějších směrů, kterým lze chov pštrosů vést. Výhodou je sice možnost získávání dotací, ale ty jsou vzhledem k náročné legislativě v zanedbatelné výši.

Odchov mláďat se provádí v líhních. Mláďata jsou velice choulostivá, a proto se doporučuje jejich prodej nejdříve ve 3 měsících. Ideální je nákup ročních chovných ptáků. Je třeba si uvědomit, že pohlavní zralost nastává až po druhém roce života u samic a až po třetím roce života u samců. Podrobněji viz odchov mláďat 3.1.2.

Turistickou hodnotu pštrosi získávají díky svému exotickému původu. S rozvojem cestovního ruchu stoupá i možnost využívání pštrosa pro agroturistiku a s tím spojený prodej suvenýrů a upomínkových předmětů jako jsou např. popelníky z pštrosích prstů, kabelky a peněženky z pštrosí kůže, prachové i ozdobné vějíře, kraslice ze skořápek, brože a další ozdoby.

3.1.4.1 Náklady na chov pštrosů

Jak jsem již v kapitole 3.1.2 Odchov mláďat uvedla, je vlastní odchov kuřat velice náročný a nákladný zároveň. Například pořizovací cena jednoho chovného tria činí přibližně 56 tis. Kč. Cena líhně pro 80 vajec se pohybuje v rozmezí 160 až 200 tis. Kč. Velmi vysoké jsou náklady na energie, které u kuřat do tří měsíců věku činí až 60 % celkových nákladů a náklady na ošetření a desinfekci 30 % celkových nákladů.

Vzhledem k tomu, že podnikatelka není zkušenou chovatelkou, doporučila bych jí nákup tříměsíčních kuřat na výkrm. V tomto věku již pštrosi nejsou tolik náchylní k nemocem a stačí jim venkovní výběhy a nevytápěné stáje. Pominu-li náklady na zřízení stájí a oplocení, pak z hlediska výkrmu tvoří největší procento celkových nákladů náklady na krmení.

Počet kusů chovaných pštrosů se odvíjí od celkového množství půdy. Podnikatelka má k dispozici 5 ha, což umožňuje chov přibližně 200 ks pštrosů. Přibližné náklady na jednoho tříměsíčního pštrosa se pohybují okolo 4 tis. Kč. To však nekoresponduje s cenou prodejní. Pořizovací cena jednoho kuřete se pohybuje okolo tří tisíc. V našem příkladu by pořízení 200 ks činilo 600 000,- Kč. Pro přehlednost jsem vytvořila tabulky zachycující jednotlivé druhy nákladů. Náklady na základní ustájení a výběhy pro 200 ks ptáků činí dle mých výpočtů 4 743 810,- Kč. Jejich rozpis tvoří přílohu č. 8 této práce. Předpokládané náklady na výkrm jednoho pštrosa jsou rozepsány v tabulce č. 3.2. Jen pro zajímavost výkrm 200 ks by stál 1 126 000,- Kč. Náklady na strojní vybavení uvádím v tabulce č. 3.3 a jejich výše dosahuje 46 000,- Kč. K dalším nákladům patří i náklady související s porážkou, ty se mi však nepodařilo vyčíslit.

Tab. 3.2 Náklady na výkrm jednoho pštrosa 3-11 měsíců (240 dnů)²³

Název	Balení	Průměrná spotřeba na den	Potřebné množství na výkrm	Cena (Kč)
Granulované krmivo	100 kg za 900 Kč	2 kg	5 balení	4 500,00
Seno	250 kg za 400 Kč	1 kg	1 válec	400,00
Minerály (Viplastin forte)	1 kg za 60 Kč	10 g	3 balení	180,00
Kamínky (různě velké)	Z blízkého lomu, náklady pouze na vlastní dopravu			200,00
Vápencový grit (VPC)	50 kg za 350 Kč	nelze vyčíslit	1 balení	350,00
Celkem				5 630,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.3 Náklady na stroje

Název	Popis činnosti ke které má sloužit	Přibližná cena (Kč)
Traktor na sečení trávy v nerovném terénu s příslušenstvím	K sečení porostu pro výkrm, sečení ve volných výbězích za účelem získání vlastního sena	70 000,00
Křovinořez benzinový	K údržbě okolí, odstranění nedopasků, drnů a úpravě keřů kolem hrazení výběhu	10 000,00
Fréza benzinová	K odstranění sněhu z výběhu v zimním období	15 000,00
Řezačka píce	K úpravě délky stébla sena a slámy dle potřeby v závislosti na stáří zvířat	8 000,00
Celkem		103 000,00

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že by se podnikatelka rozhodla pro odchov pštrosů z vlastního chovu, její vstupní náklady by byly mnohem vyšší a výrazně by se změnilo i uspořádání pozemku a v závislosti na tom počet chovaných ptáků. Dále by si musela vyčlenit prostor pro líhně a postavit budovu s minimálně šesti místnostmi pro odchov malých kuřat. Současně s tím by vznikly i dalšími nutné náklady např. na pořízení chovných stád, zřízení el. přípojky, náklady na elektrickou energii a další uvedené v příloze č. 9.

3.1.4.2 Výnosy chovu pštrosů

Výnosy chovu pštrosa na výkrm od stáří tří měsíců jsem vyčíslila v tabulce č. 3.4. Výčet však nemusí být konečný. Výnosy by mohly být vyšší v případě, že by se jí podařilo sehnat odběratele na vnitřnosti, kosti a peří, protože i konfiskát lze dále zpracovávat například na masokostní moučku, která se přidává do krmiva.

²³ Pštros ve 14-ti měsících váží přibližně 150 kg, já však předpokládám výkrm pouze do 11 měsíců. Pštrosí maso se s přibývajícím věkem stává tužší a ptáci při stejné krmné dávce přibírají pomaleji. V kapitole 3.1.4.2 Výnosy chovu pštrosů jsem proto uvedla porážkovou hmotnost pouze 100kg.

Pokud by nastala situace, že se podnikatelka zaměří na odchov vlastních mláďat, pak by mohla zvážit prodej vajec, skořápek či kuřat, popřípadě mladých ptáků a chovných kusů. Podrobnější výčet lze najít v příloze č. 10.

Tab. 3.4 Výnosy chovu pštrosa

Způsob prodeje	Název prodávané komodity	Cena za jednotku	Množství z jednoho pštrosa	Cena komodity (Kč)
Prodej porcovaného ptáka o hmotnosti 100 kg	Kvalitní maso na steaky	250 Kč/kg	20 kg	5 000,00
	Odřezky na guláš	200 Kč/kg	10 kg	2 000,00
	Krk	100 Kč/ks	1 ks	100,00
	Kůže	700 Kč/ks	1 ks	700,00
Celkem Výnos za porcovaného pštrosa				7 800,00
Prodej živého ptáka o hmotnosti 100 kg	Živý pták stáří 11 měsíců	60 Kč/kg živé hmotnosti	100 kg	6 000,00
Celkem výnos za prodej živého ptáka				6 000,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Přesto, že dle sestavené tabulky jsou výnosy z prodeje porcovaného pštrosa vyšší, chovatelé upřednostňují prodej živých ptáků. Nejbližší jatka pro okres Olomouc jsou v Prostějově, ale náklady na přepravu, usmrcení a rozbourání zvířat jsou dle chovatelů hodně vysoké. Často proto využívají možnosti výjimečné domácí porážky a prodeje živých zvířat. Jejich velkou snahou je produkce velkého množství zvířat stejného stáří pro export.

3.1.4.3 Zhodnocení

Získávání velkých zahraničních odběratelů je stále složitější záležitostí. Chov pštrosů u nás není rozšířen a ani poptávka po pštrosím mase není dostatečně vysoká. Chovatelé si velmi dobře střeží nejen své obchodní kontakty, ale také zkušenosti s rozmnožováním a chovem pštrosů. Čistý obchodní zisk by se mohl pohybovat okolo 20 %, ale toho je možno dosáhnout pouze ve velkochovech, kde lze náklady snížit mechanizací s použitím špičkové strojní techniky.

Myslím si, že začínající chovatel bez předchozích vlastních zkušeností s chovem pštrosů má jen mizivou šanci na vytvoření zisku z podnikání v této oblasti. Zřejmě by musel vynaložit opravdu velké úsilí k získání potřebných informací vedoucích k úspěšnému rozšíření chovu a rozvoji podnikání. Vzhledem k výše uvedenému, s ohledem na vysoké počáteční náklady a s přihlédnutím k podmínkám stanoveným podnikatelkou v úvodu, bych jí chov pštrosů nedoporučila.

3.2 CHOV KOZ

Kozy patří mezi první domestikovaná hospodářská zvířata. Jako domácí zvíře se v Evropě chovají již přibližně 5 tisíc let. Celosvětově je stav koz kolem 550 miliónů kusů, což znamená, že po skotu, ovcích a prasatech, jsou čtvrtým nejrozšířenějším druhem hospodářských zvířat chovaným na Zemi. Kozy lze chovat ve všech klimatických pásmech, zeměpisných šířkách i v různých nadmořských výškách. V současné době se uvádí, že je popsáno cca 200 plemen koz.

Z užitkových vlastností koz se cení především mléko, maso, srst, kůže, rohy, lůj, mrva a vnitřní orgány. Chov koz, který nebude zaměřen na přirozenou schopnost produkce mléka, jeho využití a zpracování, je neekonomický.

Kozímu mléku je již delší dobu připisován antialergický význam, také má údajně blahodárné účinky na pleť a pokožku. Prodává se také kozí syrovátka, které se připisují léčebné účinky. Při současných cenách kozího mléka si však jen těžce představíme koupele v kozím mléce.

Zušlechťování typově nejednotných, málo užitkových koz, započalo koncem 19. století plemenem kozy sánské ze Švýcarska. Do Kontroly užitkovosti byla postupně zařazena i plemena bílá bezrohá krátkosrstá a hnědá bezrohá krátkosrstá, která dosahovala vysoké užitkovosti mléka ročně. Významným mezníkem v dalším rozvoji šlechtění byl rok 2002. Došlo ke sloučení vedení šlechtění ovcí a koz pod jedno uznané chovatelské sdružení – Svaz chovatelů ovcí a koz v ČR se sídlem v Brně. Jeho hlavní činností je šlechtění ovcí a koz podle šlechtitelských programů a vedení plemenných knih. Každý šlechtitelský program musí být schválen MZe ČR.

3.2.1 Plemena koz

Plemena koz lze rozdělit do tří skupin.

SRSTNATÁ PLEMENA – koza kašmířská, koza mongolská, koza angorská nebo koza tibetská - v poslední době se zájem evropských chovatelů o tato plemena zvyšuje hlavně proto, že srst koz je oproti vlně ovcí vysoce ceněna. Naše klima však působí na zdravotní stav zvířat negativně a to se odráží v kvalitě srsti, proto se u nás jejich chov nerozšířil.

MASNÁ PLEMENA – koza búrská, koza sahelská, walliserská černokrká nebo i koza kamerunská zakrslá, která by se spíše svými malými přírůstky hodila do skupiny plemen, kterým by se dalo říkat – zájmová plemena. Masná plemena jsou ve světě velice rozšířená, ale u nás není

poptávka po mase dostatečně vysoká. Ve světě jsou chovány spolu s ovci, skotem a koňmi společně na pastvě a tím jsou efektivně využity nedostupné plochy pastvin.

DOJNÁ PLEMENA – na rozdíl od výše uvedených se právě mléčná plemena nikde ve světě nechovají v takovém počtu jako u nás. Nejrozšířenějším a zřejmě nejznámějším plemenem s vysokou mléčnou užitkovostí je česká bílá krátkosrstá koza a v podhorských oblastech koza hnědá krátkosrstá. Mezi mléčná plemena dále patří koza sánská, koza toggenburská, koza kamziční, francouzská alpská, Granada, koza maltézká a další.

Jak již bylo uvedeno, v našich podmínkách a za dané spotřebitelské poptávky, která je orientovaná výhradně na mléko a mléčné produkty, se nejvíce rozšířil chov dojných (mléčných) plemen koz. Ten je ale časově náročný, protože dojení se provádí 2x denně – ráno i večer. Pokud se jedná o malé stádo, lze dojení provádět ručně. Ve větších chovech se však bez dojícího zařízení, jehož cena se pohybuje přibližně okolo 1,5 mil. Kč, neobejdou. U nás se zpracovává i maso a kůže, ale poptávka po kozím mase je nízká a výkupní ceny tomu odpovídají.

Výživa kozy musí být velmi rozmanitá, kozy jsou „mlsné“ a tak nelze kalkulovat s tím, že by se koza na pastvě dostatečně nažrala. Pastviny jsou spíše ušlapané než vypasené. S rostoucími druhotnými náklady (elektrika, pohonné hmoty a další), tak náklady na produkci masa stoupají, zatím co výkupní ceny spíše stagnují. Proto se chovatelé v ČR zaměřují především na produkci mléka a mléčných výrobků.

3.2.2 Ekonomika chovu koz

Průměrně lze získat od jedné kozy za rok 600 - 800 litrů mléka. V případě, že bychom měli k dispozici 500 ks koz, byla by naše roční produkce mléka přibližně 300 tis. litrů mléka. Odečteme-li předpokládaných patnáct procent mléka, které odsají kůzlata do věku šesti týdnů, získáme 250 tis. litrů mléka ročně.

(500 koz x 600 l = 300 000 litrů – 15%, které odsají kůzlata do věku 6 týdnů = 250 000 l/rok)

Prodej kozího mléka je u nás ztížen přísnou legislativou. Mléko lze prodávat pouze pasterizované, což značně zvyšuje jeho prodejní cenu, která se pohybuje v průměru okolo dvaadvaceti korun za 0,7 l.

Z kozího mléka se vyrábí chutný sýr. Na jeden kilogram syra je spotřebováno přibližně 10 litrů mléka. Předpokládáme-li roční dojivost koz na úrovni 250 tis. litrů mléka ročně, lze získat až 25 tis. kilogramů sýrů za podmínky, že veškeré mléko bude zpracováno na sýr.

Dle mých zjištění se průměrná realizační cena pohybuje okolo 250 korun (s DPH) za kg sýra. Mnou oslovený chovatel je schopen prodat polovinu své celkové produkce na přímo na farmě, druhou polovinu nabízí dalším obchodníkům. To však přináší nižší zisky, protože rabat z prodeje, který činí přibližně 25%, zůstává obchodním partnerům.

Z vyřazených kusů lze ještě zpracovat maso. Masokombináty však nevykupují po jednotlivých kusech, proto se nucené porážky provádějí přímo na farmě. Zde však opět narážíme na problém přísných hygienických předpisů a proto se obnova stáda předem plánuje. Nejnižší počet, který jsou ochotny malé až středně velké jateční podniky přijmout, je 6 – 8 ks. Cena za porážku a vykostění jednoho dospělého zvířete se pohybuje okolo 450 Kč. Získané maso lze prodat přímo masokombinátu, který porážku provádí.

Mnou oslovený chovatel však upřednostňuje možnost předání masa dalšímu zpracovateli - řezníkovi, který z něj vyrobí nejčastěji klobásy a salámy. Řezník pak hotové výrobky prodá zpět chovateli za cenu vlastní práce zvýšené o náklady na suroviny s výjimkou ceny masa. Chovatel výrobky nabízí přímo na farmě a při prodeji konečnému spotřebiteli si připočítává 25-ti procentní rabat. Například náklady na kilogram klobás z kozího masa si vypočetl na 110,- Kč, ke kterým si připočte 25-ti procentní rabat a příjem z prodeje se pak pohybuje okolo 150,- Kč/kg.

Přesto, že vede pouze daňovou evidenci, čerpá dotace jak z národních fondů, tak dotace EU. Využívá dotaci na půdu (Agroenvi) a z dotací EU dotace na výstavbu. Na dotacích je plně závislý a bez nich by nemohl dále podnikat. Získávání dotací je však stále složitější a ekonomicky náročnější záležitostí.

3.2.2.1 Náklady na chov koz

Kromě ustájení a technologického vybavení farmy jsou nezanedbatelnými položkami náklady na krmení. Krmná dávka se skládá ze přibližně 1 kg sena, 4 kg senáže a 300-400 g jádra. Dále se přidávají soli, minerální lizy a voda.

Ceny se pohybují přibližně v tomto rozmezí:

Seno – 150 Kč/q²⁴

Senáž – 130 Kč/q

Jádro – 300-400 Kč/q

²⁴ 1 q = 100 kg

3.2.2.2 Výnosy chovu koz

Nejvyšší výnosy se dají očekávat z prodeje sýrů, ale i vzniklou syrovátku lze prodat. Mléko prodávají velké farmy s pasterizačním zařízením, pro malého chovatele by pořízení pasterizačního zařízení mohlo být likvidační. Maso mléčných plemen se získává pouze z vyřazených kusů a z těch lze zpeněžit i kozí kůži. Po kůžlečím mase není na trhu vytvořena dostatečná poptávka, ale přesto se dodává, i když v malém množství a převážně na zakázku.

Podrobněji se studiem ekonomiky chovu nebudu v této diplomové práci dále zabývat, přestože podnikatelku právě chov koz na produkci mléka nejvíce zajímal. Důvodem je umístění pozemku, který leží v blízkosti lesa. Hrozí zde velké nebezpečí napadení koz klíšťaty. Klíšťata jsou přenašeči různých nemocí, velmi nebezpečná je především Lymská (též Lymeská) borelióza, proti které neexistuje pro kozy vakcinace. Bakterie přechází do mléka a její odhalení je velice složité a nákladné. Stejně jako u lidí je i u koz borelióza velmi těžce léčitelná. Léčba je zdoluhavá a nákladná a nakažené kusy by vzhledem k nízké pořizovací ceně musely být vyřazeny z chovu.

Dalším důvodem, proč se rozbořem chovu koz dále nezajímat, je již dříve zmiňovaná vysoká časová nákladnost chovu. V neposlední řadě nutno dodat, že rozbor podmínek chovu koz, nákladů a výnosů by byl natolik rozsáhlý, že by si zasloužil další samostatnou práci.

3.3 CHOV OVCÍ

V ČR existuje celá řada různých plemen ovcí, jejichž chov je závislý jak na umístění pastviny, tak na výběru účelu, za kterým má být stádo založeno.

Podnikatelský záměr u ovcí lze zpracovat třemi směry:

- 1) vlna - chov zaměřený na produkci vlny
- 2) mléko - chov dojných plemen ovcí na získání co největší produkce mléka
- 3) maso - chov masných plemen ovcí na maso

3.3.1 Chov zaměřený na produkci vlny

V dnešní době není po vlně dostatečně vysoká poptávka. Vlna se dováží ze zahraničí, ze zemí s vyššími dotacemi, které umožní prodej velmi levné vlny. Zatím nejlevnější vlna byla do ČR expedována v roce 2009 z Argentiny, její cena se pohybovala okolo 3 Kč/kg vlny. V tom okamžiku se česká vlna stala neprodejnou.

Chov ovcí na vlnu je ekonomicky nezajímavý. Dříve se hodně chovalo Merino, v dnešní době se v ČR již vůbec nevyskytuje a na Slovensku jen zřídka. Chovatelé, kteří upřednostňují produkci vlny, se většinou zaměřují na kombinovaná plemena, protože zpracovat lze každou stříženou vlnu všech plemen ovcí. Jejich kvalita se příliš neliší, vyjma plemene Merino, které má specifické vysoce kvalitní rouno.

V ČR se mi nepodařilo nalézt chovatele, který by si vlnu zpracovával sám. Vlna se předává ke zpracování firmám, kterých však je jen velmi málo. Ostříhat ovce je ovšem nutnost, a tak jsou chovatelé rádi, když cena za prodanou vlnu alespoň kompenzuje náklady na střihače a dopravu. Jak jsem zjistila, jedním z možných způsobů řešení je zaslání vlny do zpracovatelských firem, které vlnu zpracují a dodají chovateli hotové výrobky s odečtením ceny střižní vlny.

3.3.2 Chov dojných plemen ovcí

Jak již samotný název napovídá, jedná se o chov zaměřený na vysokou produkci mléka. V ČR je chov dojných plemen ovcí velmi nízký a nepatrná je i produkce sýrů. Zcela jiná situace je na Slovensku, kde je chov ovcí značně rozšířen. Chovatelé, kteří se přesto rozhodnou pro chov mléčných plemen a produkci mléka a sýrů, nezůstávají pouze u mléčných výrobků, ale zaměřují se také na produkci plemenného materiálu.

U tohoto způsobu chovu není vlna jako hlavní zdroj příjmů, a jelikož jsou známy i případy, že prodej vlny nestačil ani na pokrytí nákladů souvisejících se střížím, chovatelé by přivítali, kdyby se ovce vůbec stříhat nemusely. Takové plemeno však zatím u nás není. Existuje sice ovce kamerunská, která se nestříhá, její srst připomíná spíše srst srny, ale toto plemeno je neužitkové. Je malé vzrůstem a chová se spíše v zahradách jako hobby plemeno.

Nejčastěji chovaným plemenem je východofríská ovce, přesto jich je v republice jen velmi málo. Vychází to z předpokladu nízkého počtu chovatelů, zabývajících se chovem ovcí na mléko. Denní krmná dávka ovcí je téměř stejná jako u koz chovaných na mléko (viz kapitola 3.2.2).

Stejně tak jako již výše popisováno kozí mléko se ani ovčí mléko nesmí prodávat syrové. V praxi se ovčí mléko vůbec neprodává, jelikož je příliš tučné a svým vysokým obsahem tuků připomíná smetanu. Z ovčího mléka se na Slovensku vyrábí tradiční „Slovenská brynza“. V ČR zase ovčí hrudkový sýr (z nepasterovaného mléka), který můžeme použít jen pro další zpracování.

Vzhledem k vysokému podílu tuků v mléce je spotřeba mléka na výrobu jednoho kilogramu sýra poloviční. Ovce nadojí přibližně jen 300 až 400 litrů za rok, přitom jehňata se odstavují velice brzy, již sedmý den po porodu.

V kapitole 3.2.2 Ekonomika chovu koz jsem uváděla, že na jeden kilogram sýra je spotřebováno přibližně 10 litrů kozího mléka. Má-li platit informace o tom, že ovčí mléko je o polovinu tučnější, pak na výrobu jednoho kilogramu ovčího sýra potřebujeme jen 5 litrů mléka.

Ovce se dojí také dvakrát za den, avšak vzhledem k tomu, že ovce nadojí jen malé množství mléka na jedno dojení, většina chovatelů zpracovává mléko přímo na farmě. Náklady i výnosy chovu mléčných plemen ovcí jsou srovnatelné s kozími.

3.3.3 Chov masných plemen ovcí

Hlavním cílem chovu masných plemen ovcí je produkce jatečných zvířat a plemenného materiálu. V současné době je velkým problémem přetrvávající povědomí lidí, že jehněčí a skopové maso zapáchá. Členové svazu chovatelů ovcí a koz navštěvují různé akce a nabízejí ochutnávky, aby přesvědčili lidi, že dnešní produkce masa je kvalitou na mnohem vyšší úrovni, než tomu bývalo dříve. Snaží se tím získat nové odběratele ať už z řad spotřebitelů nebo obchodníků.

Mezi masná plemena patří často se chovající plemeno Suffolk. I toto plemeno se musí stříhat, ale stačí jednou ročně.

Podle neověřených zdrojů již v zahraničí vyšlechtili druh masného plemene ovcí, které se nemusí stříhat, ale nic bližšího jsem k tomuto zatím nenašla.

Často chovaným plemenem s vysokou výnosností, odolné a nenáročné je plemeno Romney. Toto plemeno vyžaduje provádění celkové stříže pouze jednou za rok, sezónní stříh²⁵ se provádí jednou až dvakrát do roka. Toto plemeno je velice nenáročné, nevyžaduje žádné ustájení, vyhledá si přirozený stín stromů. Ovce na pastvě se nepřikrmují jádrem a ani se před porodem neženou do boxů. Jehňata se rodí přímo na stanovišti a neodstavují se. Ovce se připouští v druhé polovině října, ale pak je nutné bahnice a jehňata přikrmovat, což s sebou přináší náklady na výkrm i případné zaměstnance.

²⁵ Ovcím se před připouštěním v říjnu a pak před bahněním v březnu ostříhá pouze zadní část těla – okolí vulvy a vemene.

Aby se jehňata rodila v době, kdy je dostatečně teplo a raší tráva, pouští se beran do stáda v listopadu popřípadě v prosinci a bahnění se tak posouvá na duben až květen. Masná plemena se nedojí, což sice znemožňuje produkci mléka a mléčných výrobků, ale pozitivní na tom je, že dojde ke značnému snížení časové náročnosti. Náklady na chov se tímto minimalizují.

3.3.3.1 Náklady na chov ovcí

Náklady na chov lze opět rozdělit podle druhu. Náklady na výkrm jehňat budou téměř nulové. Pomineme-li prvotní náklady související s přípravou pozemku pro celoroční odchov, pak dalším nákladem je zimní chov plemenných ovcí, které jednotlivě spotřebují až 2 kg sena denně.

Tab. 3.5 Náklady na přípravu pozemku

Název	Velikost, Balení	Množství	Cena	Poznámky
Stáj	90 m ²	2ks	200 000,00	dřevěná bouda 75 m ² za 100tis
Pastevní přístřešek	90 m ²	1ks	60 000,00	dřevěná přístavba 4x10 m za 60 tis
Oplocení pastviny elektrickým ohradníkem z důvodu zajištění bezpečnosti	250mx200m=50000m ²	2ks	30 308,00	Sada na elektrický ohradník pro ovce 500 m se síťovým zdrojem za 15154Kč
Vnitřní oplocení na pastvě pro ovce Kari sítě 26 000 Kč Sloupky 7 500 Kč Celkem 33 500 Kč	80mx100m=8000m ²	2ks	67 000,00	Kari sítě 2x2m á 260Kč,potřeba 100ks Sloupy 2 m výška á 150Kč,potřeba 50ks
Vnitřní oplocení na pastvě pro berana Kari sítě 2 600 Kč Sloupky 750 Kč Celkem 3 350 Kč	10mx10m=100m ²	2ks	6 700,00	Kari sítě 2x2m á 260Kč,potřeba 10ks Sloupy 2 m výška á 150Kč,potřeba 5ks
Napáječky - Plastové sudy	200l	10s	3 500,00	Přibližná cena plastového sudu 200l za 350 K4/ks
Celkem			367 508,00	

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.6 Náklady na strojní vybavení

Název	Popis činností ke které má sloužit	Přibližná cena
Traktor Zetor	k polní a hospodářské práci, k dopravě	750 000,00
Auto+vozík	k přepravě živých zvířat	60 000,00
Celkem		810 000,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 3.7 Náklady na výkrm dospělé ovce za 12 měsíců

Název	Balení	Průměrná spotřeba na den	Potřebné množství na 12měs.	Cena (Kč/rok)
Odčervení	2x ročně, cena za jedno odčervení 40 Kč			80
Soli (Biosaxon)	5kg za 90 Kč	50 g	3,6 balení	324
Voda		14 l.	5000 l.	0,00
Seno	lisování sena 120,00 Kč/balík	2 kg	2 balíky	240
Minerální látky (NutriMix)	3 kg za 144 Kč	10 g	1,2 balení	173
Celkem				817

Zdroj: Vlastní zpracování

Náklady na výkrm jehňat jsou mnohem nižší, výkrm probíhá od jara do podzimu, kdy bohatá pastva tvoří základ krmné dávky doplněná o jedno odčervení a poloviční množství soli bez přídatku sena. Přibližné náklady na výkrm jehňat tedy činí 280,00 Kč/den.

3.3.3.2 Výnosy chovu ovcí

Navrhované plemeno patří mezi plodná plemena, udává se odchov živých mláďat i více než 1,8 jehňat na bahnici. Literatura uvádí i plodnější plemeno – ovce okulská, která rodí až 4 jehňata ročně – jedná se však o plemeno vlnité.

Jelikož podnikatelka bude žádat dotaci Agroenvi, musí dodržet stanovený maximální počet kusů na hektar, a proto předpokládá, že od 18 pořízených ovcí získá 30 mláďat, která na podzim po dosažení jateční hmotnosti 40 kg prodá za předpokládanou cenu 50 Kč/ks. Příjem z prodeje se předpokládá ve výši 60 000,00 Kč/rok.

4 VÝBĚR ZPŮSOBU PODNIKÁNÍ, DŮLEŽITÉ FAKTORY A SESTAVENÍ PODNIKATELSKÉHO ZÁMĚRU

4.1 VÝBĚR

Vzhledem k obšírnosti tématu a jeho náročnosti jsem se rozhodla, že zpracuji pouze podnikatelský plán pro chov ovcí masného plemene Suffolk, který nejlépe vyhovuje podmínkám zadaných začínající podnikatelkou v úvodu. Chov tohoto plemene je nejméně časově náročný a zřejmě se jedná i o chov ekonomicky nejzajímavější.

4.2 ROZBOR HLAVNÍCH FAKTORŮ DŮLEŽITÝCH PRO ZAHÁJENÍ PODNIKÁNÍ

4.2.1 Půda

Chce-li chovatel mít své podnikání v rámci hlavní činnosti, měl by mít k dispozici minimálně 50-60 ha půdy. Neznamená to však, že by musel být vlastníkem celých 60 hektarů. Do množství půdy lze započít i pozemky pronajaté, ale zde je potřeba upozornit na skutečnost, že nájemní smlouvy musí být uzavřené na období minimálně pěti let, aby bylo možno čerpat dotaci. Získat volnou půdu je v současné době veliký problém. Převážná většina půdy je již prodaná nebo pronajatá a ostatní pozemky majitelé vůbec pronajmout nechtějí. Důvodem může být fakt, že se nachází v zóně průmyslu a majitelé doufají, že jí brzy výhodně prodají na stavbu nějaké haly či továrny. Na půdu a její množství jsou vázány veškeré dotace.

Existuje ještě další možnost, jak půdu získat. Například tím, že podnikatel koupí celé hospodářství někoho jiného, ale to je hodně finančně náročné a bez vysokých půjček to většinou nelze.

Faktory ovlivňující cenu pozemků:

- Cena pozemků, která téměř vždy souvisí s výši dotací, které lze na ní získat. Čím vyšší možnost získání dotací, tím vyšší cena.
- Oblast, ve které se půda nachází.

V oblastech, kde je LFA (znevýhodněných oblastech) je půda dražší, i když ani to nemusí být podmínkou. Např. na Ostravsku je díky prudkému rozvoji průmyslových zón cena paradoxně vyšší než v některých oblastech s LFA.

Půda je a vždy byla nejdůležitějším faktorem pro zahájení podnikání v zemědělské výrobě. Troufám si tvrdit, že i nadále tím nejdůležitějším faktorem bude, a to nejen v závislosti na dotacích, protože:

- Rozloha půdy limituje množství zvířat, jaké lze pořídit a odchovat.
- Úživnost a poloha půdy hraje roli při volbě plemene.
- Množství volných finančních prostředků a volného času je důležitý údaj pro správnou volbu způsobu chovu.

4.2.2 Hlavní faktor - zvířata

- V případě dostatečného kapitálu lze pořídit plemenná zvířata a zařadit je do chovu.
- Druhou možností je nákup brakových ovcí a odchov vlastního stáda. Je to poměrně levnější, ale časově náročnější.

Jako velmi nenáročné plemeno do horských oblastí se jednomu z oslovených chovatelů osvědčilo masné plemeno Romney, o kterém jsem se již zmínila v kapitole 3.3.3 Chov masných plemen ovcí. Je to nenáročné plemeno, které nevyžaduje ustájení ani žádné speciální zacházení, dá se celoročně chovat venku. I jehňata se rodí pod širým nebem. Jehňata narozená na pastvě se neodstavují, ovce se nedojí. Ovcím stačí kvalitní pastva, dostatek sena v zimě, soli včetně minerálů a voda. Plemeno Romney má vysoké přírůstky, je časově nenáročné a dle zkušeností mnou osloveného chovatele lze konstatovat, že s nejmenšími náklady lze u tohoto plemene dosáhnout vysokých zisků.

4.2.3 Konkrétní podnikatelský záměr

Jak jsem již v úvodu uvedla, podnikatelka i její manžel vlastní 5 ha půdy, kterou nechtějí prodat ani pronajímat. Oba jsou zaměstnaní a nemají v úmyslu vyměnit jistotu zaměstnání za nejisté podnikání. Podnikání by pro ně bylo pouze vedlejší činností. Z tohoto důvodu musím při volbě způsobu chovu a druhu zvířat zohlednit především časovou zátěž.

Podnikatelka vlastní půdu v kopcovitém terénu, která se nachází v Olomouci pod přehradou v blízkosti lesa. Právě blízkost lesa je hlavní důvod, proč jsem v kapitole 3.2 **Chov koz** možnost chovu koz vyloučila bez dalšího důkladného porovnání nákladů a výnosů chovu.

Další variantou je **chov pštrosů**. Ten se však po zjištěných informacích neukázal jako vhodné řešení především proto, že pštrosi jsou běžci a hlavně mladí ptáci potřebují pro dobré

trávení dlouhé rovné výběhy. Dalším důvodem, proč bych podnikatelce chov pštrosů nedoporučila, je skutečnost, že chov pštrosů na výkrm bez vlastního odchovu v líhních je málo výnosný a tudíž ekonomicky nezajímavý (viz kapitola 3.1 Chov pštrosů). Další skutečnost, která se staví proti takovému způsobu podnikání, je vysoká náročnost odchovu tak mladých ptáků. Jak jsem již v kapitole 3.1.2 uvedla, pštrosí kuřata jsou velice náchylná a potřebují celodenní péči, což je při zaměstnání nerealizovatelné.

Poslední možnost, která byla v mé práci řešena, je **chov ovcí**. V kapitole 3.3 Chov ovcí jsem se zabývala třemi možnostmi chovu.

1) **Chov ovcí s bohatým a kvalitním roumem** u nás není doceněn a poptávka po vlně je téměř nulová. Založení takového chovu je předem odsouzeno k záhubě.

2) **Chov mléčných plemen ovcí** by byl za daných podmínek také nevhodnou variantou, protože představuje pro podnikatelku nejen velmi vysokou investici na rekonstrukci hospodářských prostor v rodinném statku, ale také zátěž časovou.

V prvotním plánu sice bylo počítáno s úpravou hospodářských prostor, avšak zřízení dojírny, vybavení mlékárny včetně autoklávu, zbudování chladírny, zajištění oddělené výroby na zpracování mléka a další nutné úpravy statku tak, aby vše vyhovovalo tvrdým hygienickým podmínkám, by bylo pro drobného začínajícího podnikatele téměř likvidační. O legislativní náročnosti nemluvě.

Pomím zde skutečnost, že by si podnikatelka vzala zaměstnance, protože se domnívám, že by to v počáteční fázi podnikání mohlo představovat vysokou zátěž. V tomto případě mám na mysli nejen finanční, ale také psychickou zátěž. S příchodem zaměstnance by stoupla jistá morální zodpovědnost za udržení vytvořeného pracovního místa. Také vědomí, že se v plánované rodinné farmě pohybuje neznámá osoba, by mohlo vést k růstu nedůvěry nejen ve vztahu zaměstnanec – zaměstnavatel, ale také v rodinných vztazích.

Všichni majitelé farem zaměřených na produkci mléka, se kterými jsem byla v kontaktu, se shodují v tom, že začínali s chovem jako hobby chov pro vlastní potřeby. Teprve časem postupně rozšiřovali stáda, aby vyhověli poptávce rodiny a známých, proto nemají představu o výši počátečních nákladů, které jim nyní přinášejí „zisky“. A jak se mi mnozí svěřili, ani by je raději počítat nechtěli.

Ze všech možných variant chovů se jako jediný vhodný ukázal chov masných plemen ovcí. Plemena ovcí jako Romney, Charolaise nebo Suffolk jsou velmi odolná, nenáročná, s vysokou plodností a velkými přírůstky. Plemeno Romney, o kterém jsem se již zmínila

v kapitole 3.3 a které splňuje požadavky nejnižších nákladů a nízké časové zátěže, bych však podnikatelce nedoporučila. Pozemek se totiž nachází v nížině a plemeno Romney je původem australské plemeno, hustě osrstěné a vhodné do studených horských oblastí. V nížinných oblastech s teplejším klimatem by bylo nutné provádět stříh 2x ročně, což vyvolává další náklady – viz ovce na vlnu kapitola 3.3.1.

Z tohoto důvodu bych doporučila plemeno Saffolk nebo Charolaise. Patří taky mezi velmi odolná a nenáročná plemena, vyznačující se vysokými přírůstky, plodností a navíc jsou přizpůsobena chovu v nížinách. Obě plemena jsou ve srovnání s „horským plemenem“ Romney mnohem méně osrstěná, a proto stačí provádět stříh jednou ročně. Plemeno Saffolk je na břicho téměř holé a tak odpadá problém, kam s množstvím střížní vlny. Další nespornou výhodou je skutečnost, že patří mezi plemena málo chodivá, není tedy náročné na prostor, a to umožňuje chovateli zřídit pomocí oplůtků více menších pastvin, které ovce důkladněji spasou.

Podnikatelský záměr pro plánovanou rodinnou farmu²⁶

Podnikatelský plán Chov masných plemen ovcí

Profil podnikatele

Jméno:	Pavla
Příjmení:	Hostášková
Adresa:	Doloplazy 60, Olomouc
Právní forma podnikání:	fyzická osoba
IČ:	doposud nebylo přiděleno
Vzdělání a praxe:	SZeŠ obor veterinářství Dálkové studium na VŠ veterinární v Brně

Předmět podnikání

Předmětem podnikání je chov ovcí plemene Suffolk a hlavní podnikatelskou aktivitou bude výroba masa. Vedlejší produkcí je prodej střížní vlny a prodej jehňat v živém stavu na porážku. Výhledově pak kontrola užitkovosti a produkce genového materiálu.

²⁶ Částečně jsem využila vzoru: Smlouva-zdarma.cz Vzory smluv zdarma ke stažení. *Podnikatelský záměr či plán (osnova, vzor)* [online]. 17. února 2009 [cit. 2009-07-08].

Dostupný z WWW: <<http://www.smlouva-zdarma.cz/podnikatelsky-zamer-osnova-vzor>>

Cíle podnikání

Vymezení cílů

- Krátkodobým cílem je úspěšná prezentace podnikatele.
- Střednědobým cílem podnikání je proniknout na regionální trh.
- Dlouhodobý cíl spočívá ve výrobě a prodeji masa.

Faktory dosažení cílů

Hlavními faktory úspěchu jsou:

- cílevědomost,
- adaptabilita,
- zkušenosti,
- konkurenceschopnost,

Harmonogram realizace projektu (fáze projektu)

V počáteční fázi do doby nákupu zvířat a případně traktoru bude porost dodavatelským způsobem sesečen a vysušen na seno. To bude opět dodavatelsky zalisováno do fólie a uloženo na nejvyšším místě pozemku.

V druhé fázi dojde k úpravě pozemku. Na pozemek budou umístěny oplůtky a pastvina bude rozdělena na několik částí. Voda protékající pozemkem jako přepad z přehrady bude svedena do koryta a zachycena v nádrži pro případ sucha.

Až následně bude pořízeno stádo. Plemenný materiál bude dovezen na pastvu dodavatelem. Objednáno je 18 plemenných ovcí a 1 beran. Další rozšiřování stáda není plánováno s ohledem na maximální počty kusů na ha stanovené pro získání dotace Agroenvi (viz kapitola 2.5 Dotace).

Půda v dané oblasti je velmi výživná a pastva uživí 18 bahnic včetně předpokládaných 30 - 35 ks jehňat a jednoho plemenného berana. Vše plemeno Suffolk.

Zvířata budou vzhledem ke své nenáročnosti celoročně ustájená na pastvině. Bude zde vybudováno příkrmíště, které poskytne dostatečný stín pro všechna zvířata. Půjde o lehkou dřevěnou stavbu bez pevného základu o rozměrech 4 x 6 m. Dále bude vystavěna stáj, ve které budou zřízeny 4 porodní boxy. V období bahnění budou vybaveny přídavnými jeslemi a krmítky, do kterých se bahnicím přidá oves a vitamíny s minerály pro rychlejší regeneraci organismu bahnic. Plánovaný je maximálně třídní pobyt bahnice s jehňaty v boxu. Porodní boxy budou upraveny tak, aby se v případě nutnosti veterinárního ošetření daly lehce přepažit a využít k bezpečnému ošetření zvířat.

Pastviny budou oploceny pevným vysokým plotem vystavěným ze sítí do betonu, aby se zabránilo vniknutí divokých zvířat na pastvinu. Vysoké oplocení má co možná nejvíce zamezit případným krádežím zvířat, která nebudou na pastvě hlídána. Celá pastvina bude zároveň chráněná elektrickým ohradníkem, který zabrání ovčím v přístupu k venkovnímu oplocení a zároveň rozdělí (pomocí oplůtků) pastvinu na menší části, aby nedocházelo ke zbytečnému ušlapávání pastvy.

Speciální soli budou umístěny v příkrmisti vedle jeslí a v období připouštění bude přidáván do vody selen pro zvýšení ovulace. K tomuto účelu bude nejen upraveno výše zmíněné okolí přírodního zdroje vody, ale také samotný přístup k vodě. V tomto období budou mít ovce zamezen přístup k upravenému přírodnímu korytu a budou napájeny vodou z umělého koryta umístěného na pastvině.

Analýza trhu

V současné době je poptávka po jehněčím a skopovém mase na českém trhu velice malá. Možní odběratelé se tedy omezují pouze na odběratele z řad soukromých FO popř. maloprodejen. V tak malém rozsahu, který je plánován, nelze předpokládat možnost hromadného vývozu jehňat do zahraničí. Jako nejekonomičtější se tedy jeví varianta prodeje živých jehňat. Jehňata budou po dosažení jateční hmotnosti prodávána v živém stavu na jatka v Přerově, která zajistí přepravu i následnou distribuci jehněčího masa.

V případě nutné porážky nebo porážky jehňat, která v době hromadného prodeje nedosahují jateční hmotnosti 40 kg, budou ovce s veterinárním dohledem a potvrzením o přesunu poražena přímo na farmě, což umožní jejich další distribuci.

Rozbor situace konkurence na trhu

V okolí není žádná ovčí farma. V Doloplazích je pouze družstvo zabývající se chovem masného plemene skotu Hereford, a to žádnou konkurenci nevytváří.

Stejně tak se nedá hovořit o odlišnostech od jiných podobných chovů, protože bonita půdy je v okolí na přibližně stejné úrovni.

V případě, že by došlo v průběhu suchého období k vypasení veškerých pastvin, bude seno pořízeno dodavatelsky z blízkého družstva, jehož zásoby převyšují potřebu uvnitř družstva.

Způsob a uvedení produktu na trh

Jehňata budou nabízena převážně jatkám, popř. lze využít i organizace, které se zabývají výkupem živých jehňat určených k vývozu do zahraničí za účelem „doplnění kamionu“.

Distribuci – odvoz jehňat zajistí jatka, popř. bude využit vozík pro maximální počet 10 kusů ovcí. V případě nutnosti budou využity služby firmy vlastníci „pojízdna jatka“.

Citlivost poptávky na cenu a ceny na poptávku

Vzhledem k tomu, že výkupní ceny pomalu stoupají, lze předpokládat, že se i poptávka po jehněčím v zahraničí zvyšuje. Výkupní ceny v roce 2008 se pohybovaly kolem 40,- Kč/kg živé váhy. V roce 2009 však byla maximální výkupní cena 45,- Kč/kg až 50,- Kč/kg. Vzhledem k celosvětové ekonomické krizi je zvyšování výkupních cen jehňat velmi pozitivní a motivující.

V případě rostoucí poptávky v ČR by bylo možno z přístřešků vybudovat řádné ustájení a posunout bahnění na začátek jara. Výkupní cena by však musela být o poznání vyšší, protože brzké bahnění by s sebou přineslo zároveň zvýšené náklady nejen na ustájení, ale také na výkrm v období, kdy ještě není dostatek pastvy.

Prostorové zajištění projektu

Pozemky jsou zapsány ve vlastnictví podnikatelky na Katastrálním úřadě v Olomouci. Místem podnikání bude bydliště. Pozemky se nachází ve stejné vesnici.

Personální zajištění projektu

Vybraný způsob chovu je nenáročný a nevyžaduje žádné další zaměstnance.

Ekonomická kalkulace

Jelikož se jedná o začínající podnikání, nelze uvést období minulé. Vycházím tedy z plánu pro rok 2010 a předpokládané výroby pro léta následující. Jelikož jsem podnikatelce doporučila vedení daňové evidence, níže uvedené kalkulace jsou zpracovány pro vedení evidence, nikoli účetnictví.

Počáteční investice

Podnikatelka vkládá do podnikání 400 tisíc korun vlastních, uložených na účtu u České spořitelny. Veškeré vlastní prostředky použije na nutnou úpravu pozemku, vybudování oplocení, stáje a nákup automobilu včetně vozíku.

Účelové využití úvěrových prostředků

Vzhledem k nízkému počátečnímu vkladu a nemožnosti získání úvěrů je výstavba druhé stáje odložena do druhého roku podnikání a případný nákup traktoru do některého z let následujících. Předpokladem je dosažení zisku a možnost nabídnout bance ručení v podobě již zavedené firmy.

SWOT analýza (Silné a slabé stránky):

Silné stránky projektu:

- profesní vzdělání podnikatelky, skvělá orientace v odvětví a jeho problematice
- cenově dostupné výrobky široké veřejnosti
- finanční nezávislost

Slabé stránky projektu:

- neznámé jméno na trhu
- nerozvinutá distribuční síť a nízká poptávka na trhu
- téměř nulové zkušenosti v oblasti podnikání

Příležitosti

- vykrytí nedostatkového sortimentu na trhu
- rozšíření nabídky výrobků a uspokojení další skupiny zákazníků
- rozšíření chovu a zařazení se do skupiny dodavatelů obchodujících v zahraničí

Ohrožení

- vznik nové velké farmy v okolí a s tím související vznik konkurenční převahy
- nepříznivá příjmová situace rodiny, nezaměstnanost, která bude velkým ohrožením hlavně v situaci, když by podnikatelka chtěla čerpat úvěr – lze minimalizovat pojištěním proti neschopnosti splácet
- nákazy a hromadné úhyny zvířat – lze minimalizovat pojištěním
- napadení stáda divokou zvěří z blízkého lesa – bude sníženo kvalitním oplocením

Rozpočet na pět let

Je tvořen zejména pro potřeby podnikatelky. V níže uvedené tabulce jsou daňově uznatelné příjmy a výdaje vyznačeny zeleně, neuznatelné modře. Podnikatelce jsem doporučila přerušit odepisování na dobu, kdy bude ZD dostatečně vysoký. Z uvedené tabulky vyplývá, že vlastním vkladem v prvních dvou letech docílí kladného základu daně.

Závěr

Předložený projekt splňuje základní předpoklady pro úspěšné podnikání v oblasti chovu masných plemen ovcí.

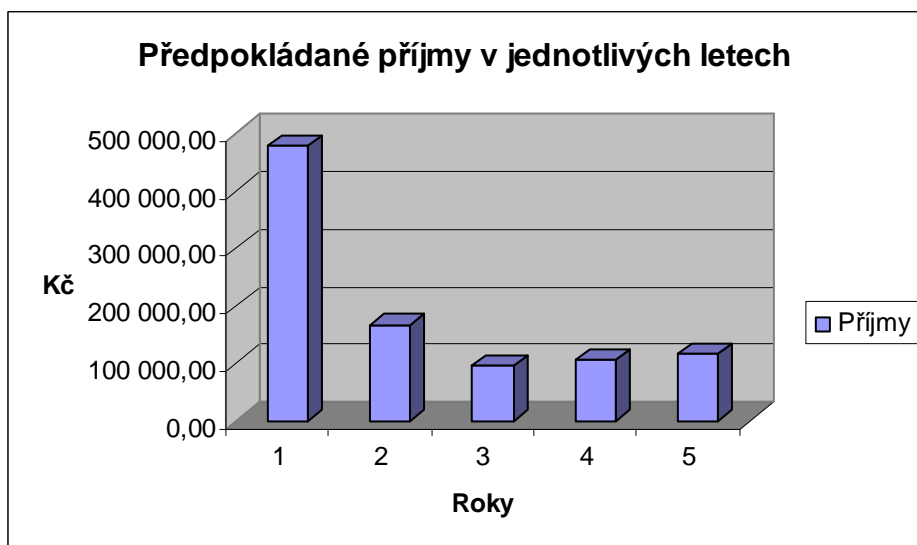
Výdaje	První rok	Druhý rok	Třetí rok	Čtvrtý rok	Pátý rok
Přípravu pozemku: stáj č.1	0,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00
stáj č.2, přístřešek, oplocení	267 508,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Strojní vybavení: traktor Zetor	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
auto+vozík	60 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Krmení přepočteno na 18+1dospělých ovcí (19x817)(+10%nárůst cen)	15 523,00	17 075,00	18 782,00	20 661,00	22 727,00
Krmení přepočteno na 30 jehňat (30x280)(+10%nárůst cen)	8 400,00	9 240,00	10 164,00	11 180,00	12 298,00
Výdaje na posečení louky a balíkování sena (v prvním roce ztížené sečení)	5 000,00	4 000,00	4 400,00	4 840,00	5 324,00
Režijní náklady (elektřina, telefon, ostatní - v 1.roce poplatky)(+10%)	4 000,00	3 300,00	3 630,00	3 993,00	4 392,00
Pohonné hmoty - skutečné náklady (+10%nárůst cen)	4 000,00	4 400,00	4 840,00	5 324,00	5 856,00
Nákup ovcí (18x1500) + beran 3000 (zásoba)	30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem veškeré výdaje	394 431,00	138 015,00	41 816,00	45 998,00	50 597,00
Příjmy					
Vklad	400 000,00	80 000,00	0,00	0,00	0,00
Z prodeje jehňat navýšení 10%	60 000,00	66 000,00	72 600,00	79 860,00	87 864,00
Dotace (5 ha x 3710) s předpokládaným nárůstem 10%	18 550,00	20 405,00	22 445,00	24 690,00	27 159,00
Celkem veškeré příjmy	478 550,00	166 405,00	95 045,00	104 550,00	115 023,00
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	84 119,00	28 390,00	53 229,00	58 552,00	64 426,00
Daňově uznatelné výdaje	První rok	Druhý rok	Třetí rok	Čtvrtý rok	Pátý rok
Krmení přepočteno na 18+1dospělých ovcí (19x817)(+10%nárůst cen)	15 523,00	17 075,00	18 782,00	20 661,00	22 727,00
Krmení přepočteno na 30 jehňat (30x280)(+10%nárůst cen)	8 400,00	9 240,00	10 164,00	11 180,00	12 298,00
Výdaje na posečení louky a balíkování sena (v prvním roce ztížené sečení)	5 000,00	4 000,00	4 400,00	4 840,00	5 324,00
Režijní náklady (elektřina, telefon, ostatní - v 1.roce poplatky)(+10%)	4 000,00	3 300,00	3 630,00	3 993,00	4 392,00
Pohonné hmoty - skutečné náklady (+10%nárůst cen)	4 000,00	4 400,00	4 840,00	5 324,00	5 856,00
Nákup ovcí (18x1500) + beran 3000 (zásoba)	30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem daňově uznatelné výdaje	66 923,00	38 015,00	41 816,00	45 998,00	50 597,00
Daňově uznatelné příjmy					
Z prodeje jehňat navýšení 10%	60 000,00	66 000,00	72 600,00	79 860,00	87 864,00
Dotace (5 ha x 3710) s předpokládaným nárůstem 10%	18 550,00	20 405,00	22 445,00	24 690,00	27 159,00
Celkem daňově uznatelné příjmy	78 550,00	86 405,00	95 045,00	104 550,00	115 023,00
Základ daně	11 627,00	48 390,00	53 229,00	58 552,00	64 426,00

Graf č. 4.1 Předpokládané výdaje

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 4.2 Předpokládané příjmy

Zdroj: Vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

V průběhu celé své diplomové práce se zabývám problematikou využití volného rozlehlého pozemku v Olomouci v nerovném terénu pod přehradou. Majitelka se rozhodla využít ho pro podnikání a stojí před otázkou jak na to. Otázky týkající se založení firmy a povinností s tím související jsou řešeny v druhé části mé práce.

Podnikatelce doporučuji, aby navštívila Magistrát města Olomouce a vyplnila Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele. Zároveň přímo na místě vyplní pomocí zaměstnanců živnostenského odboru formulář, na základě kterého budou informace o zápisu zaslány na finanční úřad, SSZ i příslušnou zdravotní pojišťovnu.

I přes dobře fungující systém však může dojít k selhání některého z faktorů (ať již lidského nebo technického), a z tohoto důvodu bych doporučila provést alespoň telefonickou kontrolu a ověřit si u všech institucí, zda k přihlášení opravdu došlo.

Dalším důležitým krokem při zahájení podnikání je výběr způsobu vedení evidence, popřípadě účetnictví. Vzhledem k rozsahu podnikání bych doporučila vedení daňové evidence, které není příliš náročné, a podnikatel je schopen doklady evidovat i bez pomoci dalšího zaměstnance - účetní.

Po zpracování podnikatelského plánu jsem dospěla k rozhodnutí nedoporučit podnikatelce koupi traktoru. Vysoká pořizovací cena je prvním z důvodů zamítnutí. Druhým důvodem je skutečnost, že podnikatelka bude nadále zaměstnána a traktor by nemohla využívat pro subdodávky ostatním zemědělcům. Doba návratnosti investice by v tomto případě přesáhla dobu životnosti traktoru.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se domnívám, že nevznikne důvod pro registraci k DPH.

Hlavním úkolem mé práce bylo posoudit různé oblasti podnikání v živočišné výrobě. Rozhodovacím kritériem byla časová nenáročnost a vysoká výnosnost chovu. Mezi posuzované druhy chovaných zvířat byly zařazeny chovy ovcí, koz a pštrosů. Chov ovcí jsem ještě dále posuzovala odděleně podle užitkovosti.

Výsledkem diplomové práce je zjištění, že mezi ekonomicky nejzajímavější se řadí chov pštrosů. Ten však nevyhovuje zadaným podmínkám. Mám-li podnikatelce najít nejvhodnější variantu, musím se přiklonit k chovu masných plemen ovcí. Ty splňují jak kritéria časové náročnosti, tak výnosnosti.

Návrhem vysokého a zřejmě z pohledu chovatelů zbytečně finančně náročného oplocení jsem sice podnikatelce podstatným způsobem zvýšila výdaje v prvním roce podnikání, ty se ale časem vrátí v uspořených nákladech za zaměstnance, které by musela přijmout, aby zajistila nepřetržitou kontrolu a ochranu stáda před divokou zvěří i před případnou krádeží. Volbou vhodného a nenáročného plemene se mi podařilo omezit náklady vynaložené na chov na minimum.

Podnikatelský plán je sestaven pro konkrétní podnikatelku s ohledem na výše uvedené skutečnosti, návrhy a předpokládaná přijatá rozhodnutí. Vycházím z předpokladu, že podnikatelka se bude řídit mými doporučeními. Při výpočtech počítám s finančními prostředky, které má podnikatelka v současné době k dispozici a které jsou určeny pouze pro podnikání.

V prvním roce podnikání nepředpokládám podání žádosti o úvěr a podnikatelce jsem poradila, aby opravdu dobře zvážila své rozhodnutí pořídit si traktor do obchodního majetku. Domnívám se, že sečení trávy dodavatelským způsobem bude pro ni daleko výhodnější.

Ve své diplomové práci jsem použila metodu analýzy, postupné členění celku na jednotlivé části. Využila jsem zároveň metodu komparační, neboli srovnávací a tu převážně ve třetí části své práce. V poslední části uplatňuji metodu syntézy, vytvářím celistvou představu o řešeném problému. V průběhu celé práce využívám metodu dedukce. Pomocí zákonů, zjištěných praktických poznatků a literatury vyvozují v jednotlivých úsecích své práce vlastní závěry, které dokládám i příklady z praxe.

Závěrem lze konstatovat, že stanoveného cíle bylo dosaženo a další rozhodování a rozvoj firmy již závisí na podnikatelce samotné.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

1. HASPROVÁ, Olga. *Základy účetnictví podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Liberec: TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI, HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA, 2009. 205 s. ISBN 978-80-7372-479-5.
2. HORÁK, František a kol. *80 let kontroly užítkovosti koz v České republice 1928-2008*. 1. vyd. Brno: SVAZ CHOVATELU OVCÍ A KOZ V ČR, 2008. 194 s. ISBN 978-80-904140-3-7.
3. HORÁK, František a kol. *Romney*. 1. vyd. Brno: SVAZ CHOVATELU OVCÍ A KOZ V ČR, 2005. 66 s. ISBN 978-80-239-8577-1.
4. HUMPÁL, Jaroslav a kol. *Mechanizační a technologické vybavení farem s chovem ovcí a koz včetně faremního zpracování mléka*. 1. vyd. Brno: SVAZ CHOVATELU OVCÍ A KOZ V ČR, 2008. 88 s. ISBN 978-80-904140-2-0
5. KOCOUREK, J. *Zemědělské zákony*. 1. vyd. Praha: EUROUNION, 2007. 734 s. ISBN 978-80-7317-061-5.
6. NEPLECHOVÁ, Marta. *Účetnictví zemědělského podniku*. 2. aktualizované vydání Olomouc: ANAG, 2007. 176 s. ISBN 978-80-7263-393-7.
7. KOLEKTIV AUTORU, *Kontrola podmíněnosti*. 1. vyd. Praha: MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2009. 95 s. ISBN 978-80-7084-783-1.
8. VALDER, Antonín. *Účetnictví pro podnikatele v zemědělství*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 392 s. ISBN 978-80-7357-388-1.
9. VEJDĚLEK, Jiří. *Jak založit nebo převzít podnik*. 1. vyd. Praha: GRADA PUBLISHING, 1997. 232 s. ISBN 80-7169-234-4.

Časopisy:

10. DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Specifika účetnictví v zemědělství*. Auditor, 2007, roč. 14, č. 2, s. 17 – 21. ISSN 1210-9096.
11. HOLEČEK, B. *Preferenční limity v zemědělství*. Auditor, 2007, roč. 14, č. 2, s. 22-24. ISSN 1210-9096.
12. KOŘÍNEK, Miloš. *Účetnictví a daně – škody*. Účetnictví, daně a právo v zemědělství, 2008, roč. 10, č. 10, s. 32. ISSN 1212-9453.

13. MAJZLÍKOVÁ, Z. *Registrace v ústřední evidenci je povinná pro každou ovci a kozu*. Zpravodaj, 2008, č. 3, s. 47-48.

Právní předpisy:

14. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
15. Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
16. Zákon č. 586/1002 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
17. Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
18. Zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
19. Zákon č. 235/2004 Sb. o DPH, ve znění pozdějších předpisů
20. Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě, označování a evidenci hospodářských zvířat (plemenářský zákon), v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, v platném znění

Internet:

21. Agronavigator.cz Informační centrum bezpečnosti potravin (ICBP). *Slovník A-Z pro spotřebitele, ovčí mléko* [online]. [cit. 2009-08-20]. Dostupný z WWW: <http://www.agronavigator.cz/az/vis.aspx?id=92073>
22. BF&Co. CONSULT s.r.o. *Tvorba podnikatelského plánu* [online]. [cit. 2009-07-08]. Dostupný z WWW: <http://bfco.eu/podnikatelsky-business-plan.php>
23. DOKTOROVÁ, Jana. *Největší šlechtitelský chov pštrosů* [online]. 1. prosince 2003 [cit. 2009-09-09]. Dostupný z WWW: http://www.agroweb.cz/Nejvetsi-slechtitelsky-chov-pstrosu_s45x15432.html
24. Jakpodnikat.cz Poradna pro podnikatele a ostatní OSVČ. *Jak začít podnikat* [online]. Akt. 11. 3. 2009 [cit. 2009-06-07]. Dostupný z WWW: <http://www.jakpodnikat.cz/jak-zacit-podnikani.php>

25. MA projekt, spol. s r.o. *Programy na období 2007-2013* [online].[cit. 2010-02-28].
Dostupný z WWW: <http://www.maprojekt.estranky.cz/stranka/dotace-z-EU>
26. PGRLF a.s. Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s. *Přehled programů* [online].[cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW:
http://www.pgrlf.cz/pgrlf/menu_programy.php
27. Informační centrum pro váš business a podnikání. *Účetnictví a daňová evidence* [online].[cit. 2009-09-14].
Dostupný z WWW: <http://www.podnikatel.cz/provoz/ucetnictvi/danova-evidence/>
28. Podnikání krok za krokem. *Podnikatelský plán (Business Plan)* [online].[cit. 2009-07-08].
Dostupný z WWW: <http://podnikani-krok-za-krokem.webnode.cz/podnikatelsky-plan/>
29. Portál eAGRI - resortní portál Ministerstva zemědělství. *Struktura dotačních zdrojů* [online].[cit. 2010-02-28]. Dostupný z WWW: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/>
30. Severní Morava - Regiony24.cz - Internetové zpravodajství z Moravskoslezského kraje. *Dotace na hektar meziročně vzroste téměř o 650 korun* [online]. 3. října 2009 [cit. 2009-10-10]. Dostupný z WWW: <http://severnimorava.regiony24.cz/47-66182-dotace-na-hektar-mezirocne-vzroste-temer-o-650-korun>
31. Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). *Co je to Cross Compliance - kontrola podmínek* [online]. 25. března. 2009 [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW:
<http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1013726&docType=ART&nid=11304>
32. Suffolk.cz Svaz chovatelů ovcí a koz. *Plemeno Suffolk* [online]. [cit. 2009-07-27].
Dostupný z WWW: http://www.suffolk.cz/static_b_plemeno.php
33. Web.quick.cz *Pštrosí farma Čenkov* [online]. Akt. 05. 4. 2001 [cit. 2009-06-07].
Dostupný z WWW: <http://web.quick.cz/pstrosifarmacenkov/MASO.HTM>
34. Zootechnika a chov hospodářských zvířat. *Minimální standardy v chovu ovcí aneb co chovatel musí (zákon č. 208/2004 Sb.)* [online]. 19. září 2009[cit. 2009-10-09]. Dostupný z WWW: <http://www.zootechnika.estranky.cz/clanky/chov-ovci/minimalni-pozadavky-na-ustajeni-ovci>

SEZNAM ZKRATEK

BÚ	bankovní účet
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DM	dlouhodobý majetek
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
FU	finanční úřad
ha	hektar
CHKO	chráněná krajinná oblast
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti) - s ekologickým omezením
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení
PO	právnícká osoba
PHM	pohonné hmoty
PŠ1, 2	označení krmiva určeného pro pštrosoy
SKP	standardní klasifikace produkce
SR	státní rozpočet
SWOT	zkratka pro metodu hodnocení složená z počátečních písmen anglických slov: strong (silný), weak (slabý), opportunity (příležitosti), threat (hrozby)
TTP	trvalý travní porost
VC	vstupní cena
VDJ	velká dobytčí jednotka
VŠ	vysoká škola
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZoÚ	zákon o účetnictví

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 2.1 Rovnoměrné odpisy.....</i>	<i>17</i>
<i>Tab. 2.2 Zrychlené odpisy.....</i>	<i>17</i>
<i>Tab. 2.3 Mimořádné odpisy.....</i>	<i>18</i>
<i>Tab. 2.4 Vyřazení individuálně oceněných zvířat</i>	<i>21</i>
<i>Tab. 2.5 Účtování rezerv.....</i>	<i>24</i>
<i>Tab. 2.6 Dotace na úhradu provozních nákladů.....</i>	<i>30</i>
<i>Tab. 2.7 Dotace na úhradu finančních nákladů</i>	<i>30</i>
<i>Tab. 2.8 Částečná dotace na traktor.....</i>	<i>31</i>
<i>Tab. 2.9 Zaúčtování majetku pořízeného plně z poskytnutých dotací.....</i>	<i>31</i>
<i>Tab. 3.1 Pštroší maso - porovnání.....</i>	<i>37</i>
<i>Tab. 3.2 Náklady na výkrm jednoho pštrosa 3-11 měsíců (240 dnů)</i>	<i>39</i>
<i>Tab. 3.3 Náklady na stroje.....</i>	<i>39</i>
<i>Tab. 3.4 Výnosy chovu pštrosa</i>	<i>40</i>
<i>Tab. 3.5 Náklady na přípravu pozemku</i>	<i>47</i>
<i>Tab. 3.6 Náklady na strojní vybavení</i>	<i>47</i>
<i>Tab. 3.7 Náklady na výkrm dospělé ovce za 12 měsíců</i>	<i>48</i>

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Krmelínská 178, Ostrava - Nová Bělá, 724 00

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha číslo 1 Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele

Příloha číslo 2 Jednotný registrační formulář

Příloha číslo 3 Evidence příjmů a výdajů

Příloha číslo 4 Evidence pohledávek, závazků a majetku

Příloha číslo 5 Soupis dotací, které mohou zemědělci získat

Příloha číslo 6 Další zajímavosti o pštrosích

Příloha číslo 7 Líhnutí a odchov mláďat až do dospělosti

Příloha číslo 8 Náklady na ustájení a technologické vybavení - pštrosi

Příloha číslo 9 Další náklady související s chovem pštrosů

Příloha číslo 10 Další podrobnosti k výnosům souvisejícím s chovem pštrosů

Příloha číslo 11 Náklady související s chovem ovcí

Příloha číslo 12 Výnosy související s chovem ovcí